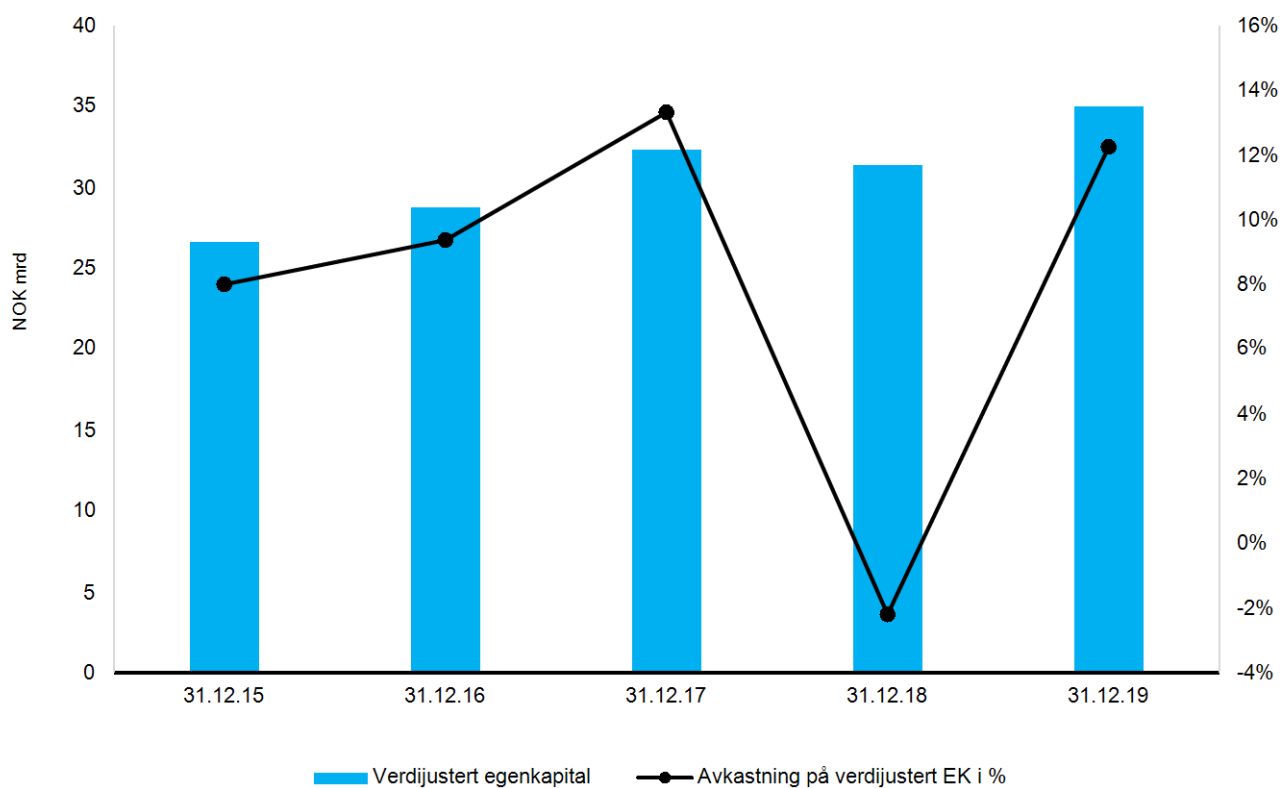

- Nøkkeltall
- Konsernsjefen har ordet
- Årsregnskap Ferd Holding AS
- Styrets årsberetning Ferd AS
- Årsregnskap Ferd AS
- Årsregnskap Ferd AS Konsern

NØKKELTALL

	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Tall i NOK mrd.</i>					
Verdijustert egenkapital					
Verdijustert egenkapital	26,6	28,8	32,3	31,4	35,0
Avkastning på verdijustert egenkapital	8%	9%	13%	-2%	12%
Likviditet					
Kontanter og likvide plasseringer	11,9	11,9	11,5	12,1	12,8

I en verden i kontinuerlig endring er evnen til omstilling og nytenkning avgjørende for å lykkes. Dagens klimautfordringer krever reelle endringer i de fleste industrier, selskaper, for enkeltindivider og for oss som investor. I 2017 satte vi bærekraft tydelig på vår agenda, både på konsernnivå og i alle våre forretningsområder. I dag gjør vi en helhetlig vurdering av bærekraft i alle våre investeringsbeslutninger. For oss handler det både om dagens forretningsmodeller, men også om hvordan vi som aktiv eier, kan være med å legge til rette for at de riktige langsiktige og bærekraftige beslutningene blir tatt i tilknyttede virksomheter. Selv om vi har vært bevisste på å løfte frem problemstillingene, har vi fortsatt en vei å gå, og vi vil fortsette å utfordre oss selv på hvordan vi integrerer bærekraft i hele vår virksomhet på en mer systematisk og aktiv måte.

Dagens klimautfordringer krever reelle endringer i de fleste industrier, selskaper, for enkeltindivider og for oss som investor

Ferd leverte i 2019 et solid resultat i sterke markeder, med en samlet avkastning på 12%. Det er gledelig at alle våre forretningsområder leverte avkastning på over 10%, men like viktig er arbeidet bak og hvordan vi som eier og partner over tid bidrar til den langsiktige utviklingen av våre selskaper og forretningsområder.

Ferd leverte i 2019 et solid resultat i sterke markeder, med en samlet avkastning på 12%. Det er gledelig at alle våre forretningsområder leverte avkastning på over 10%.

Den underliggende utviklingen i de private selskapene i Ferd Capitals portefølje var god. For fjerde året på rad økte det samlede driftsresultatet fra våre selskaper og i 2019 endte det for første gang på over 3 milliarder kroner. Fjord Line og Interwell var igjen to av de mest positive bidragsyterne til denne resultatforbedringen. Det var også spesielt godt å se at Aibel styrket sin posisjon innen havvind. Mestergruppen fortsatte reisen mot å bli et av Nordens ledende byggevarekonsern og gikk i fjor inn i det svenske boligmarkedet gjennom oppkjøpet av XL-BYGG i Sverige. Vi gjorde en ny privat investering i HR-teknologi selskapet Simployer (tidl. Infotjenester) som tilbyr virksomheter ekspertise og løsninger for styring og utvikling av medarbeidere gjennom beslutningsstøtte, HR-systemer og opplæring. Vi ser frem til å jobbe videre med Simployer for å gjøre selskapet enda bedre rustet for vekst og utvikling.

I den børsnoterte porteføljen til Ferd Capital var resultatene mer varierte. Etter en eierperiode på fire år og kraftig vekst i Scatec Solar, valgte vi å realisere investeringen med en solid gevinst i desember 2019. Andre selskaper hadde en svakere utvikling, eksempelvis XXL som falt kraftig i løpet av året. Vi følger aktivt den krevende perioden som sportsbransjen nå er inne i. I 2019 fikk Ferd et styremedlem

i det britiske børsnoterte selskapet Benchmark Holdings, og vi jobber nå aktivt med å utvikle selskapet videre til en ledende aktør innen fiskehelse.

Ferd Investes avkastning var i 2019 på 10%, et godt resultat i absolutte termer, men likevel betydelig bak den nordiske indeksen porteføljen har som mål å slå over tid. Vi har ansatt et nytt team i løpet av året og er veldig fornøyd med å ha tiltrukket oss to meget erfarne medarbeidere som passer godt inn i Ferd. De har utarbeidet en ny strategi for å levere solide resultater over tid på deres investeringsmandat for det nordiske aksjemarkedet.

Ferd Ekstern Forvaltning leverte solide resultater med en samlet avkastning på 14% målt i USD. Spesielt gledelig var utviklingen for mandatene Global Equity (aksjefond og aksjehedgefond) og Global Fund Opportunities (illikvide nisjefond) som begge var opp over 20%. Gjennom 2019 økte vi eksponeringen i Asia ved å plassere ytterligere 250 millioner kroner i fem aksjefond. I tillegg til å utvide eksponeringen geografisk vil vi fremover dreie porteføljen mot økt egenkapitaleksponering.

2019 var et aktivt år for Ferd Eiendom, med flere spennende prosjekter både innen bolig og næringseiendom. Avkastningen for året endte på nesten 18%, som er nok et solid resultat for området. Ferd Eiendom har over lang tid hatt tydelig fokus på bærekraft i utformingen av nye prosjekter. Eksempler på dette er grønn mobilitet som er introdusert for kontorbygget i Brynsveien 14 og vår første grønne finansiering for det nyoppførte kontorbygget Asker Tek.

På Ensjø er prosjektet med å transformere området fra industri- til boligområde inne i en avsluttende fase, og sammen med partnere har Ferd nå utviklet 1350 boliger i Tiedemannsbyen. Fremover er ambisjonen i større grad å utnytte Ferds posisjon til å bli en enda tydeligere bidragsyter til bærekraftig byutvikling. En stor mulighet til nettopp dette er NRKs eiendom på Marienlyst, et prosjekt som har fått ekstra stor oppmerksomhet i Ferd gjennom 2019. Det er lagt ned betydelig innsats og ressurser i organisasjonen, og vi er stolte over å være valgt til å utvikle Marienlyst til en enda mer skapende og inkluderende del av Oslo by. Vi ser frem til å ta fatt på dette spennende arbeidet og vil jobbe hardt for at prosjekt LYST skal bli et flott sted å bo, jobbe og besøke.

Vi er stolte over å være valgt til å utvikle Marienlyst til en enda mer skapende og inkluderende del av Oslo by.

I 2019 utvidet vi vår satsning innenfor impact-investeringer, det vil si investeringer i tidlig-fase selskaper og fond med kommersielt potensial som samtidig har en positiv effekt på FNs bærekraftsmål. Vi gjennomførte i slutten av året en spennende plattforminvestering i Antler, et globalt venture capital fond som spesialiserer seg på impact startup selskaper. Vi vil fremover gjøre flere investeringer i dette segmentet, enten gjennom fond eller andre typer partnerskap hovedsakelig innen sektorene fornybar energi, akvakultur og eiendomsteknologi.

Ferd Sosiale Entreprenører (FSE) feiret i 2019 tiårsjubileum for Sosentkonferansen, denne gangen med effektkontrakter som tema. Effektkontrakter er en ny finansieringsmodell som gir mulighet for å teste ut nye løsninger gjennom et samarbeid mellom offentlig sektor, investorer og sosiale entreprenører, et viktig virkemiddel for økt sosial innovasjon. FSE, Trygg av Natur og Lier Kommune signerte i 2019 en effektkontrakt med mål om å øke livsmestring hos ungdomsskoleelever. FSE har i 2019 gjort flere egenkapitalinvesteringer hvor Ferds kompetanse som aktiv eier også kommer til nytte for de sosiale entreprenørene.

Samlet sett er jeg godt fornøyd med utviklingen i Ferd. Resultatene for 2019 er robuste, men heller ikke mer enn de bør være i et år med sterke finansielle markeder. Det som gjør meg fornøyd, er den underliggende utviklingen i mange av selskapene våre samt evnen organisasjonen har til å fornye seg. Vi står i dag sterkere med en fremtidsrettet organisasjon og betydelig finansiell kapasitet, klare til å gjøre nye investeringer og utøve aktivt eierskap i våre selskaper på en bærekraftig måte.

ÅRSREGNSKAP
FERD HOLDING AS
2019

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

STYRETS ÅRSBERETNING FERD HOLDING

Selskapets virksomhet er å være et holdingselskap, herunder å investere i aksjer.

Selskapet har sitt forretningskontor i Bærum kommune.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er til stede og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

På balansedagen 31.12.2019 var det kun et begrenset antall tilfeller av ukjent virus rapportert til WHO (Verdens helseorganisasjon), og det forelå ikke kjente tilfeller hvor viruset var overført mellom mennesker. WHO erklærte koronautbruddet som en global folkehelsekrise 30.1.2020 og som en global pandemi 11.3.2020. Den etterfølgende spredningen av viruset ga ikke ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen 31.12.2019. Dette er derfor hendelser som ifølge standardene ikke skal ha regnskapsmessig konsekvens for innregning og måling i årsregnskapet 2019.

Selskapet har innarbeidet policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Det er ingen ansatte i selskapet. Selskapets styre består av 4 menn og 1 kvinne.

Selskapets påvirkning på det ytre miljø anses for å være ubetydelig.

For kommentarer til Ferd's resultater, se [Ferd.no](https://ferd.no)

Redegjørelse for selskapsregnskapet til Ferd Holding AS

Tidligere nedskrivning av kostpris på aksjene i Ferd AS, kr 1 067 280 000, er reversert per 31.12.2019. Selskapet har utbetalt tilleggsutbytte, kr 110 000 000, til Ferd JHA AS, Ferd KGH AS og Ferd AGA AS i 2019. Det er ytet konsernbidrag uten skatteeffekt, kr 2 068 354, til FC Well Invest AS.

Styret mener at årsregnskapet gir en rettvise oversikt over Ferd Holding AS' eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Resultatdisponering:

Totalresultat 2019	1 172 599 000
Mot overkurs	-1 172 599 000
Totalt disponert	-1 172 599 000

Lysaker, 20. april 2020

I styret for Ferd Holding AS

Johan H. Andresen
Styrets leder

Henrik Brandt
Styremedlem

Petter Winther Borg
Styremedlem

Berit Ledel Henriksen
Styremedlem

Sven Nyman
Styremedlem

Morten Borge
Konsernsjef

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Resultatregnskap 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Utbytte og konsernbidrag fra datterselskap	<u>7</u>	112 068	300 670
Tap ved salg av aksjer		-1 706	-
Nedskrivning av aksjer i datterselskap	<u>4</u>	1 067 280	-1 067 280
Driftsinntekter		1 177 642	-766 610
Lønnskostnad	<u>3</u>	1 805	-
Andre driftskostnader	<u>3</u>	3 358	1 873
Driftskostnader		5 163	1 873
Driftsresultat		1 172 479	-768 483
Netto finansresultat	<u>2.7</u>	120	3
Resultat før skattekostnad		1 172 599	-768 480
Skattekostnad	<u>6</u>	-	-
ÅRSRESULTAT		1 172 599	-768 480

Totalresultat 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000	2019	2018
ÅRSRESULTAT	1 172 599	-768 480
TOTALRESULTAT	1 172 599	-768 480

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1000

	Note	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Investering i datterselskap	<u>4</u>	31 821 161	30 751 891
Aksjer og andeler i andre selskap		78	10 000
Sum anleggsmidler		31 821 239	30 761 891
Omløpsmidler			
Fordring på foretak i samme konsern	<u>7</u>	76 966	306 170
Bankinnskudd		6 613	950
Sum omløpsmidler		83 579	307 120
SUM EIENDELER		31 904 818	31 069 011
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	<u>5</u>	100 000	100 000
Overkurs		31 725 062	30 662 463
Annen egenkapital		-	-
Sum egenkapital		31 825 062	30 762 463
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld		8	181
Gjeld til foretak i samme konsern	<u>7</u>	-	199 473
Gjeld til nærstående parter	<u>7</u>	79 748	106 894
Sum kortsiktig gjeld		79 756	306 547
Sum gjeld		79 756	306 547
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		31 904 818	31 069 011

Lysaker, 20. april 2020

I styret for Ferd Holding AS

Johan H. Andresen
Styrets leder**Henrik Brandt**
Styremedlem**Petter Winther Borg**
Styremedlem**Berit Ledel Henriksen**
Styremedlem**Sven Nyman**
Styremedlem**Morten Borge**
Konsernsjef

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Oppstilling over endring i egenkapitalen

2019

Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 5)	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2019	100 000	30 662 463	-	30 762 463			30 762 463
Totalresultat 2019		1 172 599		1 172 599	-	-	1 172 599
Eiertransaksjoner							
Avgitt tilleggsutbytte*	-	-110 000	-	-110 000	-	-	-110 000
Egenkapital 31.12.2019	100 000	31 725 062	-	31 825 062	-	-	31 825 062

*) Selskapet har i september og desember utdelt et tilleggsutbytte til Ferd JHA AS, Ferd KGA AS og Ferd AGA AS.

2018

Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 5)	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2018	30	0	6	36	-	-	36
Totalresultat 2018		-768 480		-768 480			-768 480
Eiertransaksjoner							
Kapitalforhøyelse	99 970	31 730 937			-	-	31 830 907
Utbytte		-299 994	-6	-300 000			-300 000
Egenkapital 31.12.2018	100 000	30 662 463	-	30 762 463			30 762 463

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten. Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter og bankinnskudd.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 172 599	-768 480
Inntektsført utbytte og konsernbidrag	-112 068	-
Tap ved realisasjon av aksjer	1 706	-
Nedskrivning av aksjer i datterselskap	-1 067 280	1 067 280
Endring i andre fordringer	-70 879	-306 054
Endring i annen kortiktig gjeld	73 292	6 216
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-2 631	-1 039
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetaling ved salg av aksjer	8 294	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	8 294	-
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Tilført kontanter ved tingsinnskudd	-	1 985
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-	1 985
Endring i bankinnskudd	5 663	947
Bankinnskudd 01.01	950	4
Bankinnskudd 31.12	6 613	950

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 1 Generell informasjon og regnskapsprinsipper

Generell informasjon

Ferd er et familieeid norsk investeringsselskap som satser på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer. I tillegg til den kommersielle virksomheten har konsernet et omfattende engasjement innenfor sosialt entreprenørskap.

Ferd Holding AS er heleid av Andresen-familien. Johan H. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskap for 2019 ble vedtatt av styret 20. april 2020.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd Holding AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Det utarbeides ikke konsernregnskap for selskapet som følge av unntaket for morselskap i underkonsern, jf. Regnskapsloven § 3-7. Selskapet inngår i konsernregnskapet til Ferd JHA AS.

Nedenfor beskrives generelle regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Fordringer

Kortsiktige fordringer regnskapsføres ved første gangs innregning til virkelig verdi. Ved senere måling tas det hensyn til avsetninger for faktiske og mulige tap på krav.

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi og deretter til amortisert kost. Leverandørgjeld og forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen.

Utbytte

Utbytte som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 2 Finansielle poster

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Renteinntekter	57	4
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	138	-
Sum finansinntekter	195	4
Rentekostnader	0	1
Rentekostnad til foretak i samme konsern	76	-
Sum finanskostnader	76	1
Netto finansposter	120	3

Note 3 Lønnskostnader og godtgjørelser

Beløp i NOK 1 000	2019	2018
Lønn	1 550	-
Sosiale avgifter	255	-
Andre ytelser	-	-
Sum	1 805	-

Selskapet har ingen ansatte. Lønnskostnadene består i hovedsak av styregodtgjørelse. Konsernsjefen får sin lønn utbetalt fra Ferd AS.

Revisor

Honorar til revisor utgjør som følger (alle beløp eks mva):

Beløp i NOK 1 000	2019	2018
Lovpålagt revisjon	30	40
Sum honorar til revisor	30	40

Honorarer til styret

Styret i Ferd Holding AS har fått utbetalt kr 1 550 000 i løpet av 2019 for styrevervene.

Note 4 Datterselskap

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd Holding AS direkte eller indirekte har kontroll. Selskapet har "Kontroll" over en investering dersom Ferd Holding AS har makt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne makten over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til kostpris. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Mottatt utbytte og overskuddsutdelinger inntektsføres som driftsinntekt når selskapet har juridisk krav på utdelingen.

Beløp i NOK 1 000	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat	Bokført EK	Balanseført verdi
Tiedemanns Joh. H. Andresen DA	Bærum	99,9 %	99,9 %	-	100	78
Ferd AS	Bærum	100,0 %	100,0 %	3 728 420	34 370 233	31 821 161
Sum						31 821 239

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 5 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i selskapet består pr. 31.12.19 av følgende aksjeklasser:

	Antall	Pålydende verdi	Balanseført verdi
A-aksjer	15 204 072	1,00	15 204 072
B-aksjer	84 795 928	1,00	84 795 928
Totalt	100 000 000		100 000 000

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet pr. 31.12.19 var:	Ordinære aksjer	Aksje-klasse	Eierandel	Stemmeandel
Ferd JHA AS (eies 100 % av Johan H. Andresen)	15 204 072	A	15,20%	69,98%
Ferd KGA AS (eies 100 % av Katharina G. Andresen)	42 397 964	B	42,40%	15,01%
Ferd AGA AS (eies 100 % av Alexandra G. Andresen)	42 397 964	B	42,40%	15,01%
Totalt	100 000 000		100%	100%

Aksjer i aksjeklasse A innehar 13 stemmer hver, mens aksjer i aksjeklasse B innehar 1 stemme hver. Dette er hensyntatt under kolonnen for stemmeandeler.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 6 Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet er også ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser. Selskapet har for tiden ingen midlertidige forskjeller.

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Endring i utsatt skatt	-	-
Skattekostnad	-	-

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Resultat før skattekostnad	1 172 599	-768 480
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (22 %)	257 972	-176 750
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	-259 791	-69 000
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	-	245 474
Ikke fradragsberettigede kostnader	1 819	276
Skattekostnad	-	-

Effektiv skattesats	0,0 %	0,0 %
----------------------------	--------------	--------------

Utsatt skatt

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Selskapet har ingen midlertidige forskjeller pr. 31.12.19.		

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 7 Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Transaksjoner og mellomværende med nærstående parter:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Eiendeler		
Kortsiktig fordring Ferd JHA AS	-	5 500
Kortsiktig fordring på Ferd AS	76 966	300 670
Sum	76 966	306 170
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til Johan H. Andresen	700	899
Avsatt utbytte til Ferd JHA AS, Ferd KGA AS og Ferd AGA AS	-	300 000
Kortsiktig gjeld til Ferd JHA AS	19 291	
Kortsiktig gjeld til Ferd KGA AS	30 035	
Kortsiktig gjeld til Ferd AGA AS	29 722	-
Kortsiktig gjeld til Ferd AS	0	5 468
Sum	79 748	306 367
Resultat		
Inntektsført aksjeutbytte fra datterselskap	110 000	300 000
Inntektsført konsernbidrag	2 068	670
Renteinntekt foretak i samme konsern	138	
Rentekostnad foretak i samme konsern	75	-
Sum	112 282	300 670

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Note 8 Hendelser etter balansedagen

På balansedagen 31.12.19 var det kun et begrenset antall tilfeller av ukjent virus rapportert til WHO (Verdens helseorganisasjon), og det forelå ikke kjente tilfeller hvor viruset var overført mellom mennesker. WHO erklærte koronautbruddet som en global folkehelsekrise 30. januar 2020 og som en global pandemi 11. mars 2020.

Den etterfølgende spredningen av viruset ga ikke ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen 31.12.19. Dette er derfor hendelser som ifølge standardene ikke skal ha regnskapsmessig konsekvens for innregning og måling i årsregnskapet 2019.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
536B5A17DA4E402B93EFF164C5DED512

Til generalforsamlingen i Ferd Holding AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Ferd Holding AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter etter regnskapsloven § 3–9.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter etter regnskapsloven § 3–9. Ledelsen er også ansvarlig for slik

internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 20. april 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Geir Haglund
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

**STYRETS
ÅRSBERETNING
FERDAS**

STYRETS ÅRSBERETNING

Utviklingen i finansmarkedene i første kvartal i 2020 har vært veldig forskjellig sammenlignet med fjoråret. Da var aksjemarkedsutviklingen meget god. Tiltakene myndighetene har iverksatt for å bremse utbredelsen av koronaviruset, har medført at deler av økonomien har stanset opp i Norge, resten av Europa og Amerika. Det er stor usikkerhet om hvordan den videre økonomiske utviklingen blir i år. Ved årsskiftet hadde Ferd en betydelig likviditet og likvide investeringer; i sum investeringskapasiteten var 12,8 milliarder kroner. Den robuste likviditeten og våre uttrukkede lånerammer som var på 6,9 milliarder kroner, gjør at Ferd er godt forberedt til å håndtere den økonomiske krisen som vi nå har, og utnytte de potensielle markedsmulighetene vi tror kan komme.

2019 ble et godt år for Ferd; avkastningen ble 12,3 prosent tilsvarende 3,9 milliarder kroner. Det var gode resultater for alle Ferds forretningsområder som alle oppnådde en avkastning på over 10 prosent. Avkastningen på Ferd Capitals samlede portefølje ble 16,3 prosent. Nesten alle Ferd Capitals privateide investeringer hadde en positiv verdiutvikling i fjor, og avkastningen på denne porteføljen ble 19,1 prosent. For de fleste privateide selskapene var det en resultatforbedring i fjor sammenlignet med 2018. Ferd oppnådde en avkastning på 17,6 prosent på eiendomsporteføljen. God utvikling for Ferd Eiendoms boligprosjekter var den viktigste årsaken til resultatet. Ferd Ekstern Forvaltning hadde en samlet avkastning på 14,1 prosent (målt i USD) for deres fire mandater, for tre av mandatene var resultatene gode både i absolutt og relativ forstand. For Ferd Invests nordiske børsportefølje ble avkastningen 10,3 prosent, et resultat som er lavere enn indeksen porteføljen måles mot.

For Ferd samlet ble avkastningen på den verdijusterte egenkapitalen 12,3 prosent. Alle Ferds forretningsområder oppnådde en avkastning på over 10 prosent. Ferd oppnådde en avkastning på 17,6 prosent på eiendomsporteføljen.

I 2019 fikk Ferd innbetalt 4,2 milliarder kroner i realisasjoner og utbytter. I fjor realiserte vi investeringen i Scatec Solar og fikk betydelige utbytter i fra de privateide porteføljeselskapene. I sum ble det investert 2,0 milliarder kroner. De største investeringene ble gjort i Ferd Capitals børsnoterte selskaper. I år har vi investert i HR-teknologiselskapet Simployer og Marienlyst-tomten. Ferd har kjøpt NRKs hovedkontor på Marienlyst, et prosjekt vi har kalt Lyst. Ved årsskiftet hadde Ferd en bankbeholdning og pengemarkedsfond på til sammen 3,9 milliarder kroner som utgjorde over 11 prosent av den verdijusterte egenkapitalen.

I 2019 investerte Ferd 2,0 milliarder kroner. De største investeringene ble gjort i Ferd Capitals børsnoterte selskaper.

Konsernets verdijusterte egenkapital og valutafordeling

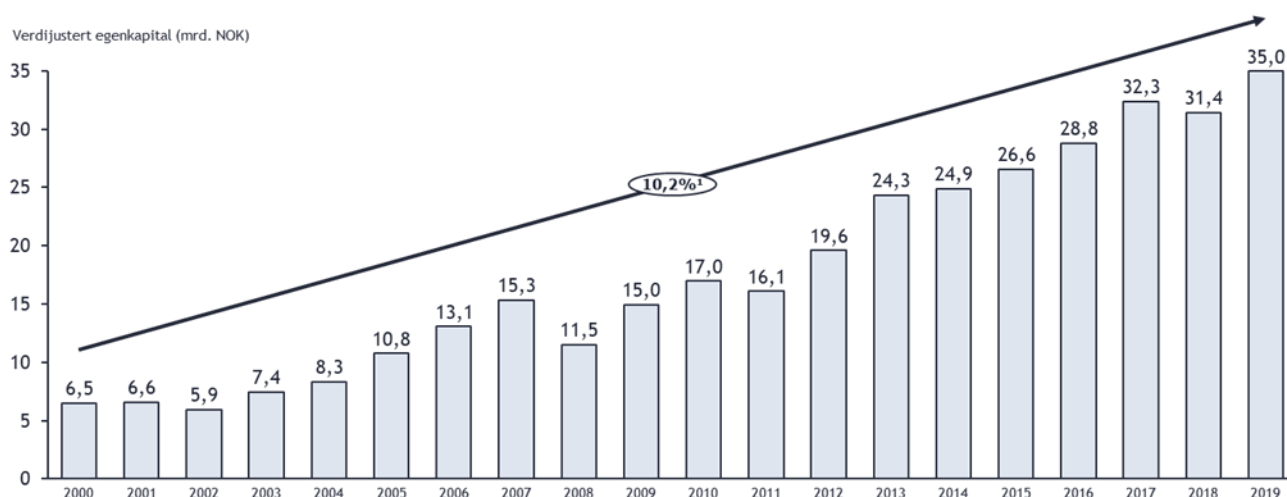
Ved utgangen av 2019 var verdijustert egenkapital på 35,0 milliarder kroner, etter en avkastning på 3,9 milliarder kroner i fjor. Ferd har en diversifisert portefølje av privateide og noterte egenkapitalinvesteringer, alternative investeringer og eiendom.

Egenkapitalinvesteringene gir en god spredning mellom ulike sektorer og geografier. Ca. 50 prosent av Ferds investeringer er i norske kroner, mens i overkant av 20 prosent er i amerikanske dollar, ca. 20 prosent i euro og ca. 10 prosent i øvrige valutaer.

I motsetning til utviklingen hittil i 2020 var det for 2019 samlet sett små valutaendringer for Ferd.

Siden etableringen av Ferd våren 2001 har avkastningen vært på 31,5 milliarder kroner, tilsvarende en årlig avkastning på 10,2 prosent. Ferds avkastning vurderes i forhold til hvilken absolutt avkastning som er oppnådd over tid, og hvordan dette står i forhold til den risikoen som er tatt.

Utviklingen i Ferds verdjusterte egenkapital siden 31.12.2000:

Resultat for Ferd AS

Det regnskapsmessige årsresultatet for Ferd AS ble 3 728 millioner kroner som er en økning på 4 087 millioner kroner sammenlignet med 2018. Den viktigste årsaken til forbedringen var avkastningen på de private porteføljeselskapene.

For øvrige kommentarer knyttet til utviklingen i resultatet vises det til egne avsnitt om forretningsområdene nedenfor.

Netto kontantstrøm fordeler seg med 664 millioner kroner fra operasjonelle aktiviteter og 665 millioner kroner fra investeringsaktiviteter. Utbytte fra de privateide porteføljeselskapene var de viktigste årsakene til at kontantstrømmen fra investeringsaktiviteten ble positiv. Kontantstrømmen fra finansieringsaktiviteter var minus 123 millioner kroner.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter i samsvar med regnskapsloven § 3-3a at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

På balansedagen 31.12.2019 var det kun et begrenset antall tilfeller av ukjent virus rapportert til WHO (Verdens helseorganisasjon), og det forelå ikke kjente tilfeller hvor viruset var overført mellom mennesker.

WHO erklærte koronautbruddet som en global folkehelsekrise 30.1.2020 og som en global pandemi 11.3.2020. Den etterfølgende spredningen av viruset ga ikke ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen 31.12.2019. Dette er derfor hendelser som ifølge standardene ikke skal ha regnskapsmessig konsekvens for innregning og måling i årsregnskapet 2019.

Ferd AS har kontorer på Lysaker i Bærum kommune.

Resultat og kontantstrøm for Ferd (Ferd AS konsern)

Driftsinntektene ble 18,2 milliarder kroner i 2019, sammenlignet med 14,2 milliarder kroner i 2018. Inntekter fra finansielle investeringer økte fra minus 0,2 milliarder kroner i 2018 til 2,4 milliarder kroner i 2019. For Ferd Capital var det positiv og høyere avkastning enn i 2018 på alle de porteføljeselskapene som ikke blir konsolidert, mens Ferd Invest hadde en bedre absolutt avkastning på deres aksjeportefølje. Resultatet for disse forretningsområdene ble i sum 2,2 milliarder kroner bedre i 2019 enn året før.

Konsernets utviklingsaktiviteter foregår i datterselskapene. I løpet av 2019 er det kostnadsført 139 millioner kroner relatert til utvikling.

Skattekostnaden i 2019 utgjør 493 millioner kroner mot en kostnad på 161 millioner kroner året før. Den viktigste årsaken til den økte skattekostnaden er den urealiserte verdistigningen på Ferd AS sine fondsinvesteringer, som er utenfor fritaksmetoden.

Netto kontantstrøm for 2019 fordeler seg med 3 795 millioner kroner fra operasjonelle aktiviteter, minus 1 738 millioner kroner fra investeringsaktiviteter og minus 104 millioner kroner fra finansieringsaktiviteter.

Fremtidsutsikter

Ferds investeringsbeslutninger baseres i liten grad på overordnede forventninger til makroøkonomi og markedsutvikling. Vi er derimot til enhver tid ute etter gode enkeltinvesteringer i alle forretningsområdene. Det er dermed de spesifikke forholdene ved investeringen som er det avgjørende for om investeringen vurderes som attraktiv eller ikke.

Tiltakene myndighetene har iverksatt for å begrense spredningen av koronaviruset har medført en markant reduksjon i den økonomiske aktiviteten. Hittil i år har arbeids-ledigheten steget signifikant i de fleste vestlige land inklusiv Norge. Det er sprik i estimatene fra prognosemakerne på hvor stor nedgang det blir i verdens bruttonasjonal-produkt (BNP) i 2020. IMF's prognose er et fall i verdens BNP på over tre prosent, en større nedgang enn vi opplevde under finanskrisen i perioden fra 2008 til 2010. Konsekvensene av pandemien kan deles inn i forskjellige faser. Det første sjokket som vi har opplevd frem til nå, med en delvis nedstengning av byer, regioner og i noen tilfeller hele land. Fremover kommer en gradvis åpning av samfunnene og økt aktivitet. Det er betydelig usikkerhet hvor lang tid den økonomiske gjeninnhenting vil ta. De videre følgene for bedriftene og finansmarkedene av koronakrisen er derfor usikre. I de tilfellene vi mener det er riktig, har Ferd kapasitet og likviditet til å støtte våre porteføljeselskaper.

I 2020 har oljeprisen (Brent) falt fra over 60 USD fatet til under 20 og har nå steget til over 30 USD fatet igjen. Kombinasjonen av at Saudi-Arabia økte deres oljeproduksjon vesentlig samtidig som koronapandemien reduserte etterspørselen etter olje var to viktige årsaker til prisfallet. Reiserestriksjonene og nedstengningen i

mange land har redusert fly- og biltrafikken betydelig. Det er et stort utfallsrom for både utviklingen i oljeprisen og nivået på oljeinvesteringene i Norge og internasjonalt i årene fremover.

Strategi

Den overordnede visjonen er "å skape varige verdier og sette tydelige spor". Ferd's forretningsidé er "å satse på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer hvor vi kan utnytte vår kompetanse og de fortrinn vårt familieeierskap gir oss". Den økonomiske verdien som skal maksimeres over tid, er den verdijusterte egenkapitalen.

Kapitalallokeringen i Ferd skal være kjennetegnet av en høy egenkapitaleksponering og god risikospredning. I de privateide investeringene er fokus på det verdiskapende og aktive eierskapet. Ferd har stor fleksibilitet, vi må ikke ha eierkontroll og kan eie investeringen for en lang periode. Denne fleksibiliteten kan være et fortrinn sammenlignet med andre aktører som henter kapital til tidsbegrensede eierfond.

Styret vurderer regelmessig Ferd's risikokapasitet. Dette er spesielt viktig ved store verdifall i aksjemarkedene, slik som vi opplever nå. Allokering av ny kapital eller reallokering av kapital mellom forretningsområdene gir et bevisst forhold til anvendelse av konsernets kapitalbase. Allokeringen skal være i tråd med eiers vilje og evne til å ta risiko. Ferd's verdifallsrisiko måles og følges opp løpende ved hjelp av stresstester.

Ferd har som mål å opprettholde en god kredittverdighet som skal sikre handlefrihet og finansiering til en lav finansieringskostnad. For å skjerme øvrig egenkapital for risiko, finansieres privateide investeringer i Ferd Capital og Ferd Eiendom som separate prosjekter. God likviditet er viktig for Ferd's handlefrihet. Ferd har et internt likviditetskrav på at vi skal ha minimum 4 milliarder kroner i kontanter eller likvide investeringer. Vi har alltid hatt solid margin til de likviditetskrav vi styrer etter internt og de krav vi har forpliktet oss til gjennom låneavtalene på morselskapsnivå. Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at en viss andel av egenkapitalen alltid vil være investert i euro og amerikanske dollar og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering mot norske kroner.

Ferd's arbeid med bærekraft

Ferd har gjennom 2019 fortsatt og intensivert arbeidet med hvordan alle deler av vår organisasjon skal jobbe med bærekraft på en mer helhetlig og systematisk måte. Vi har valgt FNs 17 bærekraftsmål, Prinsippene for Ansvarlige Investeringer (PRI) og UN Global Compact som rammer for Ferd's bærekraftsarbeid.

For Ferd's virksomhet er det nyttig å skille mellom to innfallsvinkler til bærekraft.

1. Aktiv investor

Dette handler om hvordan man inkluderer bærekraft i en investeringsvirksomhet som Ferd's – mer konkret hvordan vi skal inkorporere miljømessige, sosiale og governance (eller ESG-faktorer) faktorer i investeringsbeslutninger for å styre risiko og skape langsiktig, bærekraftig avkastning.

2. Aktiv eier

For enkeltelskaper dreier dette seg om å integrere bærekraftprinsipper i strategi, operativ virksomhet og kultur, og søke forretningsmuligheter som er både kommersielle og bidrar til bærekraft.

Begge disse perspektivene er relevante for Ferd. Investor-perspektivet er på ulike måter aktuelt for alle forretningsområdene våre. Av Ferds forretningsområder er selskaps-perspektivet mest relevant for Ferd Capital, Ferd Eiendom og Ferd Sosiale Entreprenører. At innfallsvinklene er forskjellige gjør derfor at Ferds forretningsområder har ulike strategier for deres ESG-arbeid.

Ferd Capital gjennomfører nå en ESG-analyse på alle nye investeringer som vurderes. Dersom den potensielle investeringen ikke har en tilfredsstillende ESG-vurdering eller det vurderes som lite sannsynlig at eventuelle ESG-utfordringer kan forbedres, vil det ikke arbeides videre med investeringen. For de privateide selskapene diskuteres det, gjennom styrearbeidet, med ledelsen i det enkelte porteføljeselskapet hvilke mål det skal fokuseres på fremover. I utvelgelsen av bærekraftsmålene vektlegges det å finne de målene som vil ha størst effekt, for eksempel på miljøutfordringene. Ferd Eiendom har valgt ut syv av FNs bærekraftsmål som de skal arbeide videre med. Et eksempel på en sentral målsetning for Ferd Eiendom er redusert energiforbruk i et kontorbygg som de får oppført.

Ferd Invest har integrert en ESG-analyse i deres vurdering av alle de nordiske børsnoterte selskapene de ser på. Strategien til Ferd Invest ble gjennomgått og justert i 2019. Etter strategiidringen er derfor et rammevilkår for Ferd Invests virksomhet å vurdere ESG-forholdene vedrørende deres investeringer. Ferd Ekstern Forvaltning har ESG som et fast agendapunkt i vurderingen av alle nye og eksisterende eksterne forvaltere. Dersom et fond ikke har en tilfredsstillende ESG-strategi følges dette opp. Fondet vil gis noe tid til å iverksette tiltak som forbedrer ESG-vurderingen. Dersom Ferd Ekstern Forvaltning opplever at det ikke arbeides med å utbedre de identifiserte ESG-manglene, vil det vurderes å selge fondet. I løpet av de siste to til tre årene har Ferd Ekstern Forvaltning erfart at bevisstheten om ESG-spørsmål i fondsindustrien har økt betydelig.

Ferd har fremover en målsetning å gjøre flere impact investeringer. I 2019 ble det ansatt én person i Ferd til å lede dette arbeidet. Før julen 2019 ble den første impact investeringen gjort i Antler, et internasjonalt selskap som identifiserer, utvikler og investerer i grunder-team som skal bygge teknologiselskaper for å løse utfordringer og forfølge muligheter globalt. Tidligere har Ferd investert i mikrokreditt gjennom NMI (Nordic Microfinance Initiativ) og gjort egenkapitalinvesteringer i forretningsområdet Ferd Sosiale Entreprenører. Impact investeringer har som mål å skape sosial og/eller miljømessig effekt. Den finansielle avkastningsambisjonen kan variere, selv om begrepet impact investing inkluderer tilfredsstillende finansiell avkastning. Sosialt entreprenørskap har som primærmål å skape sosial effekt samtidig som virksomhetene er levedyktige over tid. Fremover vil Ferd Sosiale Entreprenører i deres bærekraftsarbeid fokusere, å få på plass flere effektkontrakter og videreføre arbeidet med Impact Startup. I en effektkontrakt finansierer private investorer et tiltak med et fastsatt resultatmål og får tilbakebetalt av det offentlige dersom målene nås.

Eierstyring og selskapsledelse

I Ferd er vi opptatt av "Corporate Governance". Å ha god eierstyring og selskapsledelse mener vi over tid gir bedre beslutningsprosesser og avgjørelser. Vi har derfor en klar rolledeling mellom ledelsen, styret og eierne. Styret i Ferd Holding AS har ansvar og myndighet tilsvarende det som er tilfelle i selskaper med spredt eierskap. Styret i Ferd Holding avholdt seks styremøter i 2019.

Ferd Capital

Ferd Capital er en langsiktig investor som arbeider aktivt med porteføljeselskapene i eierperioden for å sikre best mulig verdiutvikling. Forretningsområdet har tre mandater: Privateide selskaper, Børsnoterte selskaper og Special Investments. Ferd Capital har nå ti privateide investeringer etter kjøpet av Simployer. Kjøpet av Simployer ble gjennomført i januar 2020. Elopak er det største privateide selskapet og Ferds største investering. Porteføljen består av følgende investeringer per 31.12.2019:

- Elopak er en ledende leverandør av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Gjennom selskapets organisasjon og samarbeidspartnere selges og markedsføres Elopaks produkter i over 100 land.
- Aibel er et serviceselskap som jobber innen olje, gass og fornybar energi. Rundt 4 000 medarbeidere i Norge og internasjonalt, jobber på felt og anlegg på land og offshore.
- Interwell er en ledende norsk leverandør av høyteknologisk brønnverktøy til olje- og gassindustrien. Det viktigste markedet er norsk kontinentalsokkel, men Interwell har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt både i Europa og Midtøsten.
- Mestergruppen er et av Norges største konsern innen byggevarehandel, huskjededrift for boligentreprenører og eiendomsutvikling.
- Brav er en ledende aktør innen sport- og outdoorbransjen og eier noen av de mest innflytelsesrike merkevarene innenfor Bravs nisjer i markedet.
- Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Mnemonic hjelper virksomheter med å administrere og håndtere sine digitale sikkerhetsrisikoer, beskytte sine data og forsvare seg mot trusler fra internett.
- Fjord Line er et moderne rederi som tilbyr trygg og miljøvennlig sjøtransport og opplevelser mellom Norge, Danmark og Sverige.
- Fürst Medisinsk Laboratorium er et privateid laboratorium innen fagområdene medisinsk biokjemi, klinisk farmakologi, mikrobiologi og patologi.

Se link til Ferds hjemmeside for Ferd Capitals oppsummering av 2019: [Ferd Capital](#)

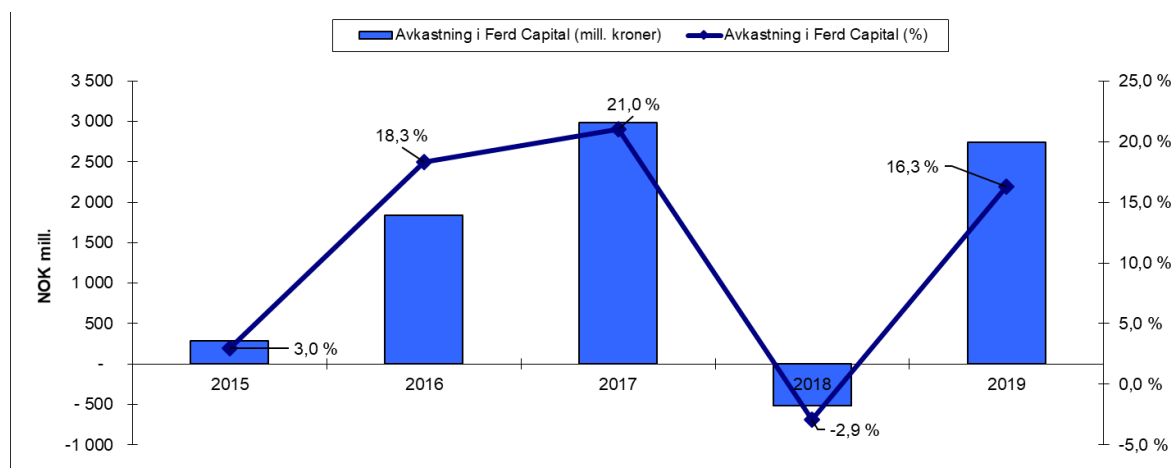
Ferd Capital ønsker å bidra aktivt til å utvikle de børsnoterte selskapene de har investert i. I 2019 har Ferd Capital kjøpt seg ytterligere opp i Nilfisk og realisert investeringen i Scatec Solar. De to største børsnoterte investeringene til Ferd Capital er:

- Benchmark Holdings bidrar til forbedret fiskehelse og bærekraft i oppdrettsindustrien gjennom salg av spesialfôr, rogn og legemidler. Benchmark er tilstede i 27 land og markedsfører selskapets produkter i mer enn 70 land.
- Nilfisk er en ledende, global leverandør av vaskeutstyr og produkter primært til det profesjonelle markedet. Selskapet tilbyr et bredt spekter av premium produkter, hvorav hovedproduktene inkluderer vaskeutstyr til gulv, støvsugere og høytrykksspylere.

I Special Investments mandatet er det gjennomført to nye egenkapitalinvesteringer i 2019. Begge disse investeringene ble gjort i samarbeid med Broodstock. De fleste Special Investments investeringene er gjort i partnerskap med andre hvor partneren gjør den løpende oppfølgingen.

For de fleste av Ferd's privateide selskaper var det en resultatforbedring i 2019 sammenlignet med 2018. Aksjemarkedsutviklingen var i tillegg god i 2019, og markeds-multiplene for mange av de sammenlignbare selskapene til Capitals privateide investeringer økte i 2019 sammenlignet med året før. Avkastningen på Ferd Capitals samlede portefølje ble 16,3 prosent. Ferd Capitals tre porteføljer ble per 31.12.2019 verdsatt til 18,5 milliarder kroner.

Ferd Capitals avkastning i prosent og norske kroner siste 5 år:

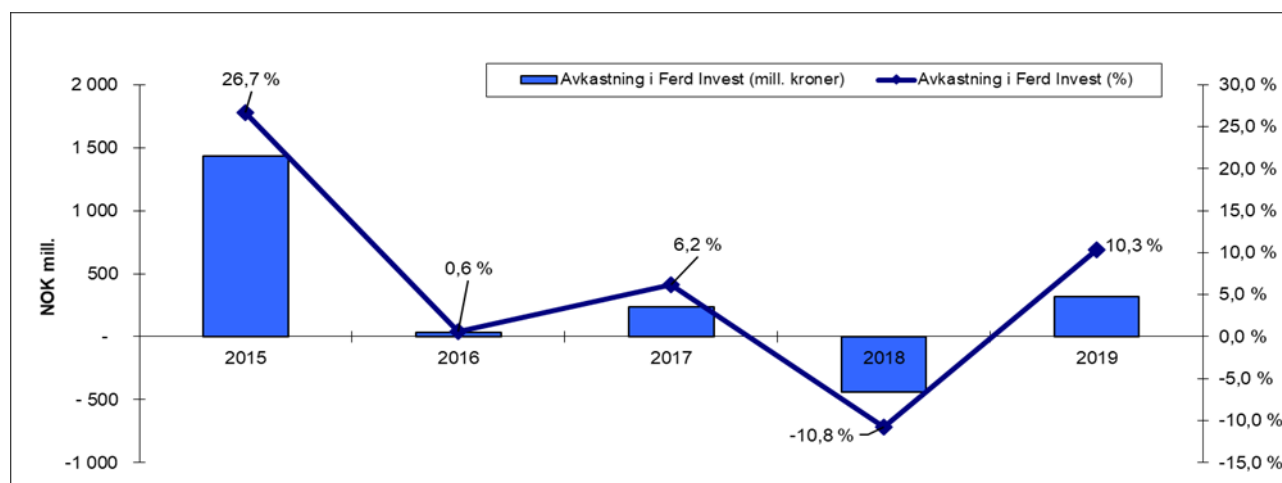

Ferd Invest

Ferd Invest er en finansiell investor som investerer i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Målsetningen er å oppnå en avkastning som er høyere enn en nordisk aksjeindeks. Ferd Invests mandat har ikke begrensninger med hensyn til allokeringer mellom land og sektorer. Porteføljen er konsentrert, og avkastningen forventes i perioder å avvike betydelig fra referanseindeksen.

Den nordiske aksjemarkedsutviklingen i 2019 var meget god. Det ble i andre halvår 2018 priset inn i markedene en stor sannsynlighet for at det ville bli en global resesjon i 2019. Dette førte til fall på verdens børser i 2018, spesielt i 4. kvartal. Det viste seg å bli en reduksjon av den økonomiske veksten i 2019, men ingen resesjon. Kapitalmarkedene reagerte positivt på dette gjennom fjoråret, og børskursene steg betydelig. De globale rentene falt også markant i 2019.

Ferd Invests avkastning i prosent og norske kroner siste 5 år:

Aksjeporteføljen til Ferd Invest har gitt en tilfredsstillende absolutt avkastning de siste årene, men den relative utviklingen har vært svak. Invests referanseindeks var opp 23,5 prosent i norske kroner i fjor. Ferd Invest fikk i 2019 en avkastning på 10,3 prosent.

Per 31.12.2019 var porteføljen 3,4 milliarder kroner. De største investeringene ved årsskiftet var Novo Nordisk, Lerøy, Essity og Hexagon.

Ferd Ekstern Forvaltning

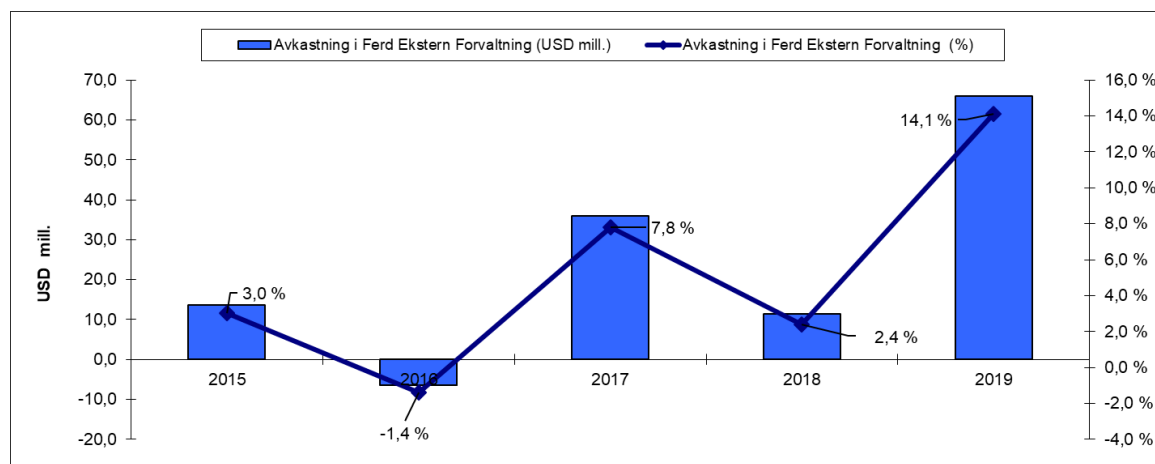
Ferd Ekstern Forvaltning har de fire mandatene Relative Value, Macro, Global Equity og Global Fund Opportunities. Målet med porteføljene er å oppnå en god risikojustert avkastning over tid, både sammenlignet med relevante markeder og i absolutt forstand.

2019 ble et sterkt år for de fleste aktivaklasser. Etter å ha satt opp rentene fire ganger i 2018 som følge av sterke makroøkonomiske data, snudde den amerikanske sentral-banken og gjennomførte tre rentekutt i 2019. Den globale aksjemarkedsindeksen (MSCI All Country) steg 26,6 prosent målt i USD i 2019.

Markedsverdien på Ferd Ekstern Forvaltnings porteføljer per 31.12.2019 var 4,8 milliarder kroner. Porteføljene, som måles og følges opp i amerikanske dollar, hadde i 2019 en samlet avkastning på 14,1 prosent. For tre av mandatene var resultatene gode både i absolutt og relativ forstand.

Porteføljene, som måles og følges opp i amerikansk dollar, hadde i 2019 en samlet avkastning på 14,1 prosent.

Ferd Ekstern Forvaltnings avkastning i prosent og amerikanske dollar siste 5 år:

Relative Value porteføljen endte opp 10,6 prosent, 4,3 prosentpoeng foran referanseindeksen som porteføljen måles mot. Per 31.12.2019 hadde porteføljen en markedsverdi på 1 784 millioner kroner, porteføljen består av seks fond.

I Global Equity-mandatet er det hittil investert i åtte fond. Avkastning ble 20,2 prosent i 2019. Det ble allokert 250 millioner kroner til mandatet i 2019. Samlet markedsverdi for denne porteføljen ved årsskiftet var på 1 302 millioner kroner.

Global Fund Opportunities hadde en meget god avkastning, opp 24,2 prosent. Alle fondene i mandatet bidro positivt, men hvor den største investeringen hadde et meget sterkt år. Markedsverdien ved årsskiftet var 1 174 millioner kroner.

Ferd Eiendom

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor. Forretningsområdet utvikler bolig-prosjekter, kontorbygg og lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer samt forvaltning av forretningsområdets kontor- og kombinasjonsbygg.

Transaksjonsmarkedet for næringseiendom var godt i 2019, med et høyt antall transaksjoner og et høyere transaksjonsvolum enn i 2018. Det er fremdeles regionale forskjeller i kontormarkedet, hvor områder med mye oljerelatert næringsvirksomhet fremdeles har en høyere kontorledighet og et sterkere prispress på leien enn eksempelvis sentralt i Oslo. Yelden for næringseiendom hadde en marginal nedgang i fjor.

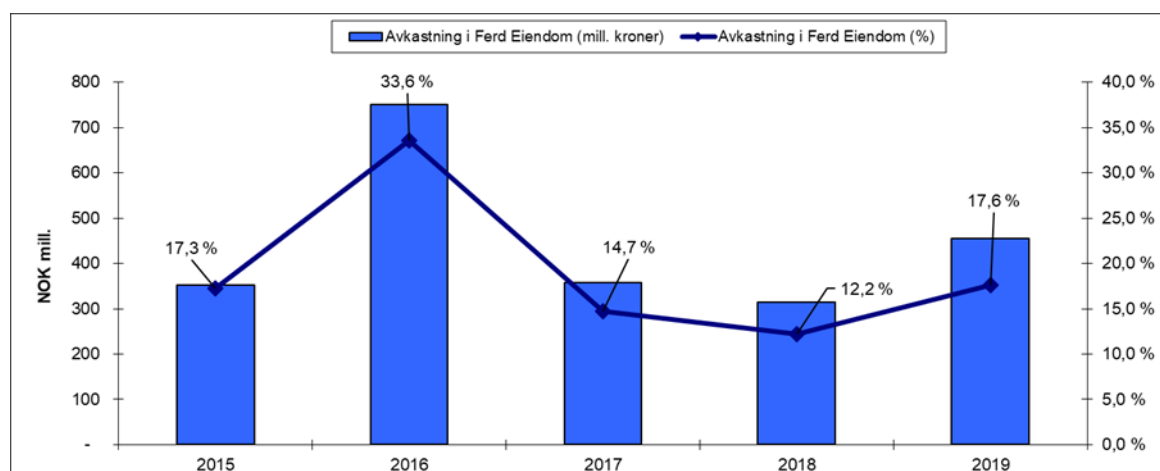
2019 ble et år med stabil og positiv utvikling i boligprisene med økning på 2,6 prosent i Norge. Oslo oppnådde høyere boligprisvekst enn landet for øvrig med 5,5 prosent.

Ferd Eiendom hadde god avkastning både på boliginvesteringer og nærings-eiendommene. Årsakene til avkastningen var god utvikling i de fleste av enkelt-prosjektene og verdistigningen på eiendommene.

Avkastningen på porteføljen ble 17,6 prosent i 2019. Ved utgangen av 2019 har porteføljen en eiendomsverdi på

5,4 milliarder kroner og en egenkapitalverdi på 3,0 milliarder kroner.

Ferd Eiendoms avkastning i prosent og norske kroner siste 5 år:

Ferd Eiendoms største boligprosjekt er Tiedemannsbyen på Ensjø i Oslo. Tiedemanns-byen omfatter totalt rundt 1 400 leiligheter, og prosjektet gjennomføres over en periode på ti til femten år. I 2017 valgte Ferd Eiendom og Selvaag Bolig å utvide samarbeidet. I alt 700 leiligheter skal utvikles av Tiedemannsfabrikken AS som eies 50/50 av Ferd Eiendom og Selvaag Bolig. Resten av det gjenværende boligprosjektet eies av Ferd Eiendom.

Det ble solgt 107 boliger totalt i Tiedemannsbyen i 2019 mot 54 året før, og det gjensto ved årsskiftet ca. 250 leiligheter totalt i Tiedemannsbyen.

Asker Tek, et kontorbygg ved Asker togstasjon, er Ferd Eiendoms største investering innenfor næringseiendom. Bygget ble ferdigstilt i desember 2017 med totalt 16 300 kvadratmeter kontor og er Breeam-sertifisert. Det ble inngått en ny leiekontrakt i 2019, avkastningen på denne eiendomsinvesteringen var god i fjor. Ferd Eiendom har oppført et annet miljøbygg i Østensjøveien 16, ved trafikknutepunktet Helsefyr/Bryn i Oslo. Med unntak av de ferdigstilte arealene i Asker Tek og Østensjøveien 16 som ikke er utleid, er tilnærmet alle øvrige disponible arealer fullt utleid ved inngangen til 2020. Ferd Eiendoms utleieportefølje utgjorde ved årets slutt ca. 170 000 kvadratmeter.

Ferd Sosiale Entreprenører

Ferd Sosiale Entreprenører (FSE) investerer i sosiale entreprenører som kan vise målbare sosiale resultater, og bidrar til å styrke deres marked. FSE bidrar med nettverk, kompetanse og kapital til selskapene gjennom et aktivt partnerskap, med tydelige milepæler og sosiale ambisjoner. Fokus er på den doble bunnlinjen, det vil si at selskapene må ha en sosial drivkraft, men også være eller kunne bli, økonomisk bærekraftige.

Et flertall av selskapene i FSE-porteføljen er nå egenkapitalinvesteringer. Dette er en betydelig endring fra tidligere år hvor de fleste selskapene i porteføljen mottok tilskudd fra FSE. Markedet for sosiale entreprenører har blitt mer utviklet og modent de siste årene. Det er en trend at både private og institusjonelle investorer ønsker å oppnå en sosial effekt i tillegg til økonomisk avkastning på enkelte av deres investeringer. FSE gjorde en ny egenkapitalinvestering i Mestringsguiden (en sosial entreprenør som hjelper mennesker med flyktningsbakgrunn), og FSE økte eierandelen i Unicus på høsten 2019. Unicus jobber med testing av IT-systemer, men ansetter bare konsulenter med Asperger-syndrom. Ved utgangen av 2019 hadde FSE ti selskaper og et fond i porteføljen.

For mer informasjon om FSEs porteføljeselskaper, se link: [FSE-portefølje](#)

I 2019 fikk Norge sin første effektkontrakt. I en effektkontrakt finansierer private investorer et tiltak med et fastsatt resultatmål som blir tilbakebetalt av det offentlige dersom målene nås. Myndighetene betaler kun hvis de avtalte resultatene oppnås, og investoren får kun tilbakebetalt dersom samfunnet tjener på det. I Lier-effektkontrakten inngikk Trygg av natur, Lier kommune og FSE en avtale hvor det kortsiktige målet er å øke livsmestring og motivasjon. FSE finansierer prosjektet, Trygg av natur gjennomfører, og Lier kommune tilbakebetaler Ferd halvparten av beløpet dersom de avtalte resultatene oppnås.

FSE fortsatte arbeidet med Impact StartUp (tidligere Social Startup), et skreddersydd program for å bidra til at nystartede entreprenører raskere skal bli økonomisk bærekraftige. I 2019 ble det inngått et nordisk samarbeid med Den sociale kapitalfond i Danmark (SKF), Prosper i Sverige og Arvolitto i Finland. 90 selskaper søkte om å få være med på Impact StartUp. Av disse ble 30 plukket ut til å delta på et tredagerskurs med forretningsutvikling, mens ti selskaper deltok på et seks måneders akselerator-program.

FSE gjorde en ny egenkapitalinvestering i Mestringsguiden og økte eierandelen i Unicus i 2019

Likestilling, antall ansatte og sykefravær

Ferd har som mål å være en arbeidsplass der det er likestilling mellom kvinner og menn. Vi har prosedyrer som skal sikre at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, forfremmelser og rekruttering. Selskapet har tradisjonelt rekruttert fra miljøer hvor antall menn er høyere representert enn kvinner. Av Ferd AS sine 50 ansatte er det per mai 2020 19 kvinner. To av Ferd's fem forretningsområder er ledet av kvinner. Styret i Ferd AS består av en kvinne og fire menn. Ferd arbeider aktivt med å rekruttere flere kvinner til forretningsområdene.

I Ferd Capital, som er det største forretningsområdet, har halvparten av ansettelsene de siste årene vært kvinner.

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Ferd arbeider aktivt og målrettet for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet.

I 2019 var gjennomsnittlig antall ansatte i Ferd konsernet 4 477. Inklusiv de ansatte i Aibel, Fjord Line, Fürst og Mnemonic var antall ansatte ca. 9 600. Kvinneandelen i Ferd-konsernet var på 27 prosent, og sykefraværet i 2019 var på 4,3 prosent. Arbeidsmiljøet i Ferd AS anses som godt. Det har i løpet av året ikke skjedd eller blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i Ferd AS. I konsernet har det ikke vært noen ulykker med dødelig utfall.

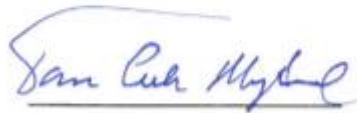
Resultatdisponering

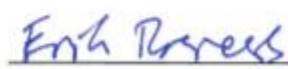
Årsresultat på 3 728 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

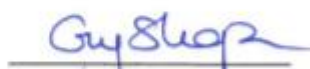
Lysaker 28. mai 2020

I styret for Ferd AS

	
Johan H. Andresen	Morten Borge
Styrets leder	Styremedlem
	Konsernsjef

Tom Erik Myrland
Styremedlem

Erik Rosness
Styremedlem

Gry Skarpen
Styremedlem

ÅRSREGNSKAP
FERDAS

Resultatregnskap 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	<u>4</u>	529 362	1 930 857
Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	<u>4</u>	2 806 249	-2 535 436
Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	<u>4</u>	857 964	454 610
Andre inntekter	<u>3</u>	34 041	26 187
Driftsinntekter	<u>3</u>	4 227 616	-123 781
Lønnskostnader	<u>9,15</u>	158 053	56 638
Av- og nedskrivninger	<u>12,21</u>	7 878	1 811
Andre driftskostnader	<u>10,11</u>	93 868	65 603
Driftskostnader	<u>3</u>	259 799	124 052
Driftsresultat	<u>3</u>	3 967 817	-247 834
Renteinntekter	<u>17,20</u>	86 593	87 703
Rentekostnader	<u>17,20,21</u>	-75 833	-66 984
Netto andre finansposter	<u>20</u>	-16 662	-186 811
Netto finansresultat	<u>20</u>	-5 902	-166 091
Resultat før skattekostnad		3 961 915	-413 925
Skattekostnad	<u>8</u>	233 495	-54 665
ÅRSRESULTAT		3 728 420	-359 260

Totalresultat 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000		2019	2018
ÅRSRESULTAT		3 728 420	-359 260
Andre inntekter og kostnader som ikke reklassifiseres til resultat senere:			
Estimatavvik pensjoner	<u>15</u>	-	-
Skatt på estimatavvik pensjoner	<u>8</u>	-	-
TOTALRESULTAT		3 728 420	-359 260

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	<u>12</u>	6 578	7 434
Bruksrettigheter	<u>21</u>	175 607	-
Investeringer i datterselskaper	<u>3,5,7</u>	17 868 952	15 588 307
Langsiktige fordringer på foretak i samme konsern	<u>5,17</u>	133 574	42 868
Andre fordringer	<u>5</u>	84 895	91 705
Sum anleggsmidler		18 269 607	15 730 314
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer på foretak i samme konsern	<u>5,17</u>	17 516	518 443
Andre kortsiktige fordringer	<u>5</u>	124 152	82 642
Noterte aksjer og andeler	<u>3,5</u>	6 152 473	6 939 497
Unoterte aksjer og andeler	<u>3,5,7</u>	3 355 842	2 492 626
Hedgefond	<u>3,5</u>	4 625 047	4 646 843
Derivater	<u>3,5</u>	76 100	15 006
Likviditetsfond (kontantekvivalenter)	<u>3,5</u>	2 043 930	1 509 306
Bankinnskudd	<u>3,5,13</u>	1 225 126	423 835
Sum omløpsmidler		17 620 186	16 628 199
SUM EIENDELER	<u>3</u>	35 889 792	32 358 513

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	14	183 268	183 268
Overkurs		3 057 406	3 057 406
Annen innskutt egenkapital	3	809 905	809 905
Annen egenkapital		30 319 655	26 701 235
Sum egenkapital		34 370 233	30 751 813
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelser	15	36 884	33 808
Utsatt skatt	8	337 454	183 677
Langsiktig rentebærende gjeld	22	93 508	-
Leieforpliktelser	21	159 023	-
Sum langsiktig gjeld		626 870	217 486
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	5	13 094	3 540
Betalbar skatt	8	2 370	26 268
Offentlige avgifter	5	9 591	9 702
Gjeld i konsernkontoordning	5.16	537 037	913 721
Gjeld til foretak i samme konsern	5.17	200 379	337 916
Derivater	5	0	30 963
Leieforpliktelser	21	17 262	-
Annen kortsiktig gjeld	5	112 957	67 104
Sum kortsiktig gjeld		892 690	1 389 214
Sum gjeld		1 519 559	1 606 700
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		35 889 792	32 358 513

Lysaker, 28. mai 2020

I styret for Ferd AS

Johan H. Andresen
Styrets leder

Morten Borge
Styremedlem / Konsernsjef

Tom Erik Myrland
Styremedlem

Erik Rosness
Styremedlem

Gry Skorpen
Styremedlem

Oppstilling over endring i egenkapitalen

2019

Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2019	183 268	3 057 406	809 905	4 050 578	12 838 219	13 863 016	26 701 235	30 751 813
Årsresultat					2 932 093	796 327	3 728 420	3 728 420
Resultat fra andre inntekter og kostnader								
Totalresultat 2019					2 932 093	796 327	3 728 420	3 728 420
Eiertransaksjoner								
Avgitt tilleggsutbytte						-110 000	-110 000	-110 000
Totalt eiertransaksjoner						-110 000	-110 000	-110 000
Egenkapital 31.12.2019	183 268	3 057 406	809 905	4 050 578	15 770 312	14 549 343	30 319 655	34 370 233

*) Ferd AS har i september og desember 2019 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS.

2018

Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Sum innskutt egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2018	183 268	3 057 406	809 905	4 050 578	13 910 809	13 857 705	27 768 515	31 819 093
Årsresultat					-1 072 590	713 330	-359 260	-359 260
Resultat fra andre inntekter og kostnader								
Totalresultat 2018					-1 072 590	713 330	-359 260	-359 260
Eiertransaksjoner								
Avgitt konsernbidrag					-	-516	-516	-516
Utbetalt tilleggsutbytte *)					-	-407 504	-407 504	-407 504
Avsatt utbytte						-300 000	-300 000	-300 000
Totalt eiertransaksjoner					-	-708 019	-708 019	-708 019
Egenkapital 31.12.2018	183 268	3 057 406	809 905	4 050 578	12 838 219	13 863 016	26 701 235	30 751 813

*) Ferd AS har i september 2018 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS. Utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen presenterer selskapets faktiske inn- og utbetalinger for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Konter og kontantekvivalenter

Konter og kontantekvivalenter består av konter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid, herunder likviditetsfond. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i konter og kontantekvivalenter.

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Innbetalinger fra realisasjoner av finansielle aktiva	4	5 166 900	4 981 601
Innbetalinger av utbytter fra finansielle aktiva	4	148 327	406 053
Utbetalinger til kjøp av finansielle aktiva	4	-4 278 440	-4 525 537
Inn- og utbetalinger fra realisasjoner av valutaterminer	4	-91 350	-136 740
Utbetalinger til lønns- og driftskostnader	9, 10	-241 567	-150 947
Inn- og utbetalinger av skatt	8	-39 969	-16 645
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		663 901	557 785
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger fra datterselskaper	4, 17	802 568	969 416
Utbetalinger til datterselskaper	17	-137 707	-530 466
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		664 861	438 950
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Overføringer til Ferd Holding	17	-230 459	-259 300
Inn- og utbetalinger fra eksternt finansiering	16	100 000	-
Renter og finanskostnader		7 936	-15 631
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-122 523	-274 931
Valutaomregning av bankinnskudd		-28 264	-37 969
Endring i bankinnskudd		1 177 975	683 835
Bankinnskudd 01.01		423 835	335 585
Bankinnskudd 31.12		1 225 126	423 835
Netto gjeld i konsernkontoordning 31.12		-537 037	-913 721
Likviditetsfond 31.12		2 043 930	1 509 306
Sum kontantekvivalenter 31.12	13	2 732 019	1 019 420

Note 1 Generell informasjon

Generell informasjon

Ferd er et familieeid norsk investeringsselskap som satser på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer. I tillegg til den kommersielle virksomheten har selskapet et omfattende engasjement innenfor sosialt entreprenørskap. Ferd AS har hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker

Ferd er eiet av Andresen-familien. Johan H. Andresen er styrets leder. Selskapets regnskaper for 2019 ble vedtatt av styret 28. mai 2020.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har kontroll over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskap og felles kontrollert virksomhet innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1, 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Note 2 Estimer og skjønnsmessige vurderinger

Ledelsen har benyttet estimer og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimer og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimaterne kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimer regnskapsføres i den perioden endringene oppstår.

Hovedpostene hvor estimer vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd mener at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimer og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimer og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser og dels estimer om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårslige estimer på virkelig verdi fra forvalterne. Estimaterne blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser.

Likviditetsfond

Virkelig verdi av likviditetsfondene verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom markedskurser ikke er tilgjengelige, verdsettes fondene i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrater.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. For å finne virkelig verdi beregnes deretter fradrag for estimerte skatteposisjoner i de underliggende selskapene kjøper og selger vil ta hensyn til i en transaksjon. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

Eksisterende kontrakter
Forventet fremtidig utleie
Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes ved å ta utgangspunkt i et markedsbasert avkastningskrav for eiendommer med antatt beste beliggenhet (prime-yield CBD) tillagt risikopremie for eiendommen. Risikopremien baseres på:

Beliggenhet
Standard
Forventet markedsutvikling
Leienivå sammenlignet med resten av markedet
Kvalitet på leietakers soliditet
Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle datterselskaper og datterselskaper eid av forretningsområdet Ferd Capital

Ferd AS eier investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

Note 3 Driftssegmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Ferd har fire kommersielle forretningsområder:

Ferd Capital er en langsiktig investor som arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital består av tre mandater: Privateide selskaper, børsnoterte selskaper og Special Investments.

Ferd Capitals største investeringer per 31.12.2019 er:

- Elopak (99,9 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49,4 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- Interwell (64,5 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Brav (100,0 prosent eierandel) er en ledende spiller innen sport- og outdoor industrien og eier noen av de mest innflytelsesrike merkevarene innenfor sine nisjer i markedet. Eier merkevarene Swix, Toko, Lundhags, Ulvang, Helsport og Hard Rocx.
- Mestergruppen (78,0 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.
- Servi (99,6 prosent eierandel) utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Fjord Line (44,6 prosent eierandel) er et moderne rederi som tilbyr sjøtransport mellom Norge, Danmark og Sverige. I tillegg til passasjertrafikk har Fjord Line god kapasitet på frakt av alle typer nyttekjøretøy og gods, som håndteres av rederiets cargoavdelinger i Norge og Danmark.
- Fürst (40 prosent eierandel) driver det største medisinske laboratoriet i Norden og analyserer daglig blodprøver fra mer enn 10 000 pasienter.
- Mnemonic (41,9 prosent eierandel) er en av Europas største aktører innenfor området cybersikkerhet. Selskapet hjelper virksomheter med å administrere og håndtere sine sikkerhetsrisikoer, beskytte sine data og forsvare seg mot trusler fra Internett.
- Benchmark Holdings (26,0 prosent eierandel) forbedrer fiskehelse innen oppdrett gjennom produksjon av spesialfôr, rogn og vaksiner.
- Nilfisk (16,7 prosent eierandel) leverer vaskeutstyr til det profesjonelle markedet og har også salg til konsumenter.

Ferd Invest er en finansiell investor som investerer i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Målsetningen er å oppnå en avkastning som er høyere enn en nordisk aksjeindeks. Ferd Invests mandat har ikke begrensninger med hensyn til allokeringer mellom land og sektorer. Porteføljen er konsentrert og forventes å avvike betydelig fra referanseindeksen.

Ferd Ekstern Forvaltning består av de fire mandatene Relative Value, Macro, Global Equity og Global Fund Opportunities. Målet med porteføljene er å oppnå en god risikojustert avkastning over tid, både sammenlignet med markedet og i absolutt forstand.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor. Forretningsområdet utvikler boligprosjekter, nye kontorbygg og lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer, samt forvaltning av forretningsområdets kontor- og kombinasjonsbygg.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av en bankbeholdning og pengemarkedsfond, samt investeringer i fond kjøpt i annenhåndsmarkedet og eksternt forvaltede privateequity fond. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1000	Ferd AS	Capital	Invest	Ekstern Forvaltning	Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2019						
Driftsinntekter	4 227 616	2 735 808	350 558	678 216	455 787	7 248
Driftskostnader	-259 799	-110 743	-9 843	-19 509	-32 562	-87 142
Driftsresultat	3 979 175	2 625 065	340 715	658 707	423 224	-68 537
Balanse 31.12.19						
Investeringer i datterselskaper	17 868 952	13 918 665	-	-	3 857 211	93 076
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	16 253 391	4 508 972	3 413 807	4 786 409	130	3 544 073
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	1 225 126	-	-	-	-	1 225 126
Øvrige eiendeler	542 323	255 682	10 188	32 023	3 099	241 332
Sum eiendeler	35 889 792	18 683 319	3 423 995	4 818 432	3 860 440	5 103 606

Beløp i NOK 1000	Ferd AS	Capital	Invest	Ekstern Forvaltning	Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2018						
Driftsinntekter	-123 781	-467 919	-430 462	305 771	339 282	129 546
Driftskostnader	-124 052	-54 738	-2 637	-11 382	-26 634	-28 661
Driftsresultat	-247 834	-522 656	-433 099	294 389	312 647	100 885
Balanse 31.12.18						
Investeringer i datterselskaper	15 588 307	12 057 956	-	-	3 423 803	106 548
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	15 603 279	4 711 294	3 565 584	4 317 928	130	3 008 343
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	423 835	-	-	-	-	423 835
Øvrige eiendeler	743 092	139 867	12 018	8 278	404 785	178 143
Sum eiendeler	32 358 513	16 909 117	3 577 602	4 326 206	3 828 718	3 716 869

Note 4 Inntekter fra finansielle investeringer

Netto gevinster ved salg av finansielle eiendeler beregnes basert på anskaffelseskost og representerer derfor historiske gevinster. Virkelig-verdi justeringer fram til realisasjonstidspunktet blir reversert som urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer på tidspunktet for realisasjon.

Beløp i NOK 1000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	317 727	2 170 202	-	2 487 929
Noterte aksjer og andeler	114 496	63 388	417 296	595 180
Unoterte aksjer og andeler	58 889	365 344	17 442	441 675
Hedgefond	38 250	185 332	410 535	634 118
Likviditetsfond	-	21 982	12 691	34 673
Sum 2019	529 362	2 806 249	857 964	4 193 575

Beløp i NOK 1000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	1 267 452	-1 182 297	-	85 155
Noterte aksjer og andeler	89 031	-924 929	235 761	-600 137
Unoterte aksjer og andeler	-	12 493	3 464	15 958
Hedgefond	574 374	-433 082	198 457	339 750
Likviditetsfond	-	-7 621	16 927	9 306
Sum 2018	1 930 857	-2 535 436	454 610	-149 968

Note 5 Finansielle instrumenter og bruk av virkelig verdi

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd's balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige forpliktelser og rettigheter.

Finansielle eiendeler:

- Investeringer i egenkapitalinstrumenter og derivater måles til virkelig verdi i balansen med verdiendringer ført over resultatet.
- Øvrige finansielle eiendeler, herunder kundefordringer, har som formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og måles til amortisert kost. Utlån og fordringer er ikke-derivater finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.
- Derivater måles til virkelig verdi i balansen med verdiendringer over resultatet.

Finansielle forpliktelser:

- Derivater måles til virkelig verdi i balansen med verdiendringer over resultatet
- Andre finansielle forpliktelser måles til amortisert kost. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når konsernet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi med verdiendring ført over resultatet innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for forventede kredittap. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimer for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Ved utarbeidelse av estimatet brukes historiske data for tap på fordringer som er klassifisert etter samme risikokarakteristika i konsernet som grunnlag. Basert på historiske observerbare misligholdsrater dannes en forventning til fremtidig tap som det gjøres avsetning for. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter og konsernbidrag innregnes året før de vedtas på generalforsamling. Det samme gjelder skatteeffekt av slike transaksjoner. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatet.

Sikringsbokføring

Ferd kan benytte finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettingsmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettingsmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettingsmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettingsmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettingsmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettingsmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultipl. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i markedet, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV).

Den delen av hedgefondporteføljen som rapporteres under Øvrig er kjøpt i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1000	Investeringer målt til virkelig verdi over resultatet	Finansielle Instrumenter målt til amortisert kost	SUM	Virkelig verdi
Anleggsmidler				
Investeringer i datterselskaper	17 868 952	-	17 868 952	17 868 952
Langsiktige fordringer mot selskap i samme konsern	-	133 574	133 574	133 574
Andre langsiktige fordringer	-	84 895	84 895	84 895
Sum 2019	17 868 952	218 469	18 087 422	18 087 422
Sum 2018	15 588 307	134 573	15 722 880	15 722 880
Omløpsmidler				
Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern	-	17 516	17 516	17 516
Andre kortsiktige fordringer	-	124 152	124 152	124 152
Noterte aksjer og andeler	6 152 473	-	6 152 473	6 152 473
Unoterte aksjer og andeler	3 355 842	-	3 355 842	3 355 842
Hedgefond	4 625 047	-	4 625 047	4 625 047
Derivater	76 100	-	76 100	76 100
Likviditetsfond	2 043 930	-	2 043 930	2 043 930
Bankinnskudd	-	1 225 126	1 225 126	1 225 126
Sum 2019	16 253 391	1 366 794	17 620 186	17 620 186
Sum 2018	15 603 278	1 024 920	16 628 198	16 628 198
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld	-	13 094	13 094	13 094
Offentlige avgifter	-	9 591	9 591	9 591
Gjeld i konsernkontoordning	-	537 037	537 037	537 037
Gjeld til selskap i samme konsern	-	200 379	200 379	200 379
Derivater	0	-	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-	112 957	112 957	112 957
Sum 2019	0	873 058	873 058	873 058
Sum 2018	30 963	1 331 983	1 362 946	1 362 946

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstillers kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity- og andre fondsinvesteringer rapportert under øvrige der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokterer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2019
Investeringer i datterselskaper	-	-	17 868 952	17 868 952
Noterte aksjer og andeler	6 152 473	-	-	6 152 473
Unoterte aksjer og andeler	-	-	3 355 842	3 355 842
Hedgefond	-	4 138 383	486 663	4 625 047
Derivater som eiendel	-	76 100	-	76 100
Likviditetsfond	-	2 043 930	-	2 043 930
Derivater som gjeld	-	-0	-	-0
Sum 2019	6 152 473	6 258 413	21 711 458	34 122 343

Beløp i NOK 1000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2018
Investeringer i datterselskaper	-	-	15 588 307	15 588 307
Noterte aksjer og andeler	6 939 497	-	-	6 939 497
Unoterte aksjer og andeler	-	-	2 492 626	2 492 626
Hedgefond	-	4 001 379	645 464	4 646 843
Derivater som eiendel	-	15 006	-	15 006
Derivater som gjeld	-	-30 963	-	-30 963
Sum 2018	6 939 497	5 494 729	18 726 397	31 160 623

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1000	IB 01.01.19	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.19
Investeringer i datterselskaper	15 588 307	110 443	-	2 170 202	-	17 868 952
Unoterte aksjer og andeler	2 492 626	578 222	-203 327	442 056	46 266	3 355 842
Hedgefond	645 464	1 335	-71 521	-149 125	60 511	486 663
SUM 2019	18 726 397	689 999	-274 847	2 463 133	106 776	21 711 457

Beløp i NOK 1000	IB 01.01.18	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.18
Investeringer i datterselskaper	16 432 029	338 576	-	-1 182 297	-	15 588 307
Unoterte aksjer og andeler	2 570 200	543 719	-289 229	-392 706	60 642	2 492 626
Hedgefond	932 412	322	-129 120	-163 868	5 718	645 464
SUM 2018	19 934 641	882 616	-418 349	-1 738 871	66 361	18 726 397

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferd's investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1000	Balanseført verdi per 31.12.19	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multipel reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multipel økes med 10 prosent	Benyttet diskonterings- rente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng
Investering i Ferd Eiendom AS	3 857 175	-	-	-	6,7 %-12,0 %	3 298 575	4 638 475
Andre investeringer i datterselskaper sensitive for multipel	13 960 126	6,7 - 18,2	11 906 766	16 013 486	-	-	-
Unoterte aksjer og andeler sensitive for multipel	1 921 370	8,8 - 15,4	1 642 810	2 199 930	-	-	-

Note 6 Risikostyring - Investeringsaktiviteter

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferds nåværende og estimert fremtidige likviditet blir løpende analysert og vurdert. Det stilles krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og likvide hedgefond.

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.19:

Beløp i NOK 1000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	1 750 522	USD	-200 000
	NOK	987 202	EUR	-100 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0- 1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-6 300 000	-5 300 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-2 100 000	-2 400 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	-500 000	-400 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 600 000	-1 500 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-10 500 000	-9 600 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	31%

Note 7 Aksjer og andeler i andre selskaper med eierandel over 10 %

Datterselskaper	Segment	Forretningskontor	Eierandel
Elopak AS	Ferd Capital	Røyken	99,8 %
FC Well Invest AS - Holdingselskap for investeringen Interwell	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
Ferd Aibel Holding AS - Holdingselskap for investeringen Aibel*	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
Ferd MG Holding AS - Holdingselskap for investeringen Mestergruppen	Ferd Capital	Bærum	98,3 %
1912 Top Holding AS - Holdingselskap for investeringen Servi	Ferd Capital	Bærum	99,5 %
Ferd Lab Invest AS - Holdingselskap for investeringen Fürst*	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC Holding II AS - Holdingselskap for investeringen Mnemonic*	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
Brav AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC Holding III AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC Holding IV AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC Holding V AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FC Holding VI AS	Ferd Capital	Bærum	100,0 %
FE Holding 9 AS	Øvrige	Bærum	100,0 %
Ferd Eiendom AS - Holdingselskap for Ferds eiendomsinvesteringer	Ferd Eiendom	Bærum	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Øvrige	Malta	100,0 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Øvrige	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Øvrige	Bærum	100,0 %

*) For direkte eierandel i investeringene se note 3

Andre investeringer med eierandel over 10 %

Flere av investeringene har en høy eierandel, men er rene finansielle investeringer. Investeringer blir ikke klassifisert som datterselskaper eller tilknyttede selskaper om vi ikke har kontroll over selskapene, se note 1 for omtale av kontroll.

Noterte aksjer og andeler

Benchmark Holdings plc	Ferd Capital	26,0 %
Nilfisk A/S	Ferd Capital	16,7 %

Unoterte aksjer og andeler

Fjord Line AS	Ferd Capital	44,6 %
Broodstock Capital Partners AS	Ferd Capital	40,0 %
BC SPV I AS	Ferd Capital	75,8 %
BC SPV II AS	Ferd Capital	93,7 %
BC SPV III AS	Ferd Capital	85,0 %
BC SPV IV AS	Ferd Capital	90,0 %
Credo Invest nr 10 AS	Ferd Capital	91,3 %
Credo Invest nr 14 AS	Ferd Capital	43,3 %
Rolighedsvej, 9990 Skagen ApS	Ferd Capital	50,0 %
SPV Verdane Winds	Ferd Capital	43,6 %
Founders Fund II AS	Øvrige	13,5 %
Energy Ventures II AS	Øvrige	26,0 %
Energy Ventures II KS	Øvrige	22,1 %
Energy Ventures III AS	Øvrige	25,0 %
Energy Ventures III GP LP	Øvrige	25,0 %
Energy Ventures III LP	Øvrige	18,7 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited	Øvrige	74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited	Øvrige	25,1 %
Intera Fund I	Øvrige	12,0 %
Nordic Microfinance Initiative AS	Øvrige	14,2 %
Norwegian Microfinance Initiative AS	Øvrige	12,5 %
NMI Frontier	Øvrige	11,3 %
NMI Fund III	Øvrige	15,4 %
NMI Global	Øvrige	11,3 %
NMI Fond IV KS	Øvrige	12,7 %
NMI G IV AS	Øvrige	14,1 %

Note 8 Skatter

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Betalbar inntektsskatt	50 516	74 840
Endring i utsatt skatt	153 776	-133 999
Skatt relatert til tidligere år	17 845	-5 257
Betalt kildeskatt	11 358	9 751
Skattekostnad	233 495	-54 665

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Årets betalbare skatt	50 516	74 840
Avgitt konsemdbidrag	-48 146	-48 572
Betalbar skatt i balansen	2 370	26 268

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Resultat før skattekostnad	3 961 915	-413 925
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (22%)	871 621	-95 203
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	-63 352	-396 752
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	-612 539	437 940
Justering av skatt tidligere perioder	17 845	-5 257
Betalt kildeskatt	11 358	9 751
Effekt av endring i skattesats	-	-8 349
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	8 562	3 205
Skattekostnad	233 495	-54 665

Effektiv skattesats	5,9 %	13,2 %
----------------------------	--------------	---------------

Utsatt skatt

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Fordringer	-16 880	-13 409
Gevinst- og tapskonto	1 106	1 383
Derivater	19 957	-1 834
Varige driftsmidler	1 136	-186
Avsetninger	-12 927	-3 175
Netto pensjoner	-8 115	-7 438
Aksjer og andeler	353 176	208 336
Balanseført verdi 31.12, utsatt skatteforpliktelse	337 454	183 677

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Balanseført verdi 1.januar	183 677	317 676
Resultatført i perioden	153 776	-133 999
Skatt ført mot totalresultatet (estimatavvik, pensjoner)	-	-
Balanseført verdi 31.12	337 454	183 677

Note 9 Lønnskostnader og godtgjørelser

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Lønn	131 067	32 791
Sosiale avgifter	10 213	9 847
Pensjonskostnader (se note 15)	9 776	10 541
Andre ytelser	6 998	3 458
Sum	158 053	56 638

Gjennomsnittlig antall årsverk	41	40
--------------------------------	----	----

Lønn og honorarer til konsernsjef

Beløp i NOK 1000	Lønn og bonus	Natural- ytelser	Pensjons- premie
Morten Borge	7 644	312	745

Konsernsjefen er med i Ferds årlige bonusordning og langsiktige bonusordning. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferds kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G. Dette er en innskuddsordning (se også note 15). Konsernsjefen er medlem av en innskuddsordning over drift for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

Note 10 Andre driftskostnader

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Leie av bygninger o.l.	424	5 844
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	60 244	36 271
Reisekostnader	4 416	2 841
Tap og endring i nedskrivninger på fordringer	-57	-
Andre kostnader	28 841	20 648
Sum	93 868	65 603

Note 11 Kostnadsførte honorar til revisorer

Oversikt over kostnadsført honorarer til selskapets revisor, revisjons- og rådgivingselskapet PwC AS:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Revisjonshonorar EY	-	761
Revisjonshonorar PwC	904	500
Skattemessige tjenester	35	500
Attestasjonstjenester	30	-
Andre tjenester utenfor revisjon (PwC i 2019 og EY i 2018)	6 403	1 469
Sum	7 372	3 229

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester.

Alle beløp er eks mva.

Note 12 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmidlet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmidlet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på amlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet.

Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

2019

Beløp i NOK 1000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	4 184	20 088	24 272
Tilgang	-	783	783
Anskaffelseskost 31.12.	4 184	20 871	25 055
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		16 837	16 837
Årets avskrivninger		1 640	1 640
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		18 477	18 477
Balanseført verdi 31.12.	4 184	2 394	6 578

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler
Avskrivningsplan

- 4-10 år
Lineær

2018

Beløp i NOK 1000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	4 077	19 990	24 066
Tilgang	108	98	205
Avgang	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.	4 184	20 088	24 272
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		15 026	15 026
Årets avskrivninger		1 811	1 811
Avgang avskrivninger		-	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		16 837	16 837
Balanseført verdi 31.12.	4 184	3 250	7 434

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler
Avskrivningsplan

- 4-10 år
Lineær

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler

6 081

Note 13 Bankinnskudd

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Skattetrekkskonto	3 885	5 908

Note 14 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.19 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.19 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av styremedlemmer i Ferd AS:	Rolle	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen (Ferd JHA AS)	Styrets leder	69,98%	15,21%

Katharina G. Andresen og Alexandra G. Andresen eier til sammen 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS gjennom sine holdingsselskaper Ferd KGA AS og Ferd AGA AS.

Note 15 Pensjonskostnader og forpliktelser

FERDS PENSJONSORDNINGER

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Ytellesbaserte ordninger

For lønn over 12 G har Ferd en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelsesordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i innværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrasket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember

	2019	2018
Diskonteringsrente	2,00%	2,00%
Forventet lønnsvekst	2,50%	2,50%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	2,25%	2,25%

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Spesifikasjon av innregnet forpliktelse

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Nåverdi av ikke-fondbaserte pensjonsforpliktelser	36 884	33 808
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-	-
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet balansen	36 884	33 808

Estimatavvik innregnet i totalresultatet

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	-	-
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	-	-

Pensjonskostnad

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Pensjonskostnad på ytelsesbasert ordning innregnet i resultatet	4 877	5 065
Pensjonskostnad på innskuddsordninger innregnet i resultatet	4 899	5 573
Pensjonskostnad på ytelsesbasert ordning innregnet i totalresultatet	-	-
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatet	9 776	10 637

Note 16 Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i NOK 1000	Lånebeløp i NOK 2019	Lånebeløp i NOK 2018
Gjeld i konsernkontoordningen	537 037	913 721
Kortsiktig rentebærende gjeld 31.12. til pålydende	537 037	913 721
	-	-
Balanseført verdi 31.12.	537 037	913 721

Ferd AS har en fler-valutakonsernkontoordning. Gjeldsposter i valuta er ikke nettet i balanseoppstillingen. Konsernkontoordningen totalt sett har netto inntestående midler per 31.12.2019.

Note 17 Transaksjoner og mellomværender med selskap i samme konsern

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Fordringer		
Langsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	133 574	42 868
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	17 516	518 443
Sum fordringer	151 090	561 311
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	200 379	337 916
Sum gjeld	200 379	337 916

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 1,5%-poeng.

Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Utbytter og konsernbidrag		
Utbytter	317 550	1 172 050
Konsernbidrag	177	95 402
Sum inntekter fra finansielle investeringer	317 727	1 267 452
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	4 734	2 900
Eiendomsforvaltning	20 811	19 471
Sum andre inntekter	25 545	22 371
Renter på konserninterne lån og mellomværender		
Renteinntekt	3 654	5 298
Netto renteinntekter	3 654	5 298

Note 18 Betingede og ikke balanseførte forpliktelser

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Forpliktelser til å yte egenkapitalinnskudd i datterforetak og andre foretak	-	175 000
Andre forpliktelser ovenfor datterselskaper	200 000	350 000
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	946 431	725 048
Sum	1 146 431	1 250 048

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd AS er for tiden ikke part i noen tvister.

Note 19 Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2019 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2019:

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Ferd implementerte IFRS 16 ved bruk av metoden med tilbakevirkende kraft der den samlede virkningen av første gangs anvendelse av standarden innregnes på tidspunktet for førstegangsanvendelse. Ferd har benyttet implementeringsmetode iht. IFRS 16 C5 (b) med metode etter IFRS 16 C8 (b) (ii) for de fleste leiekontrakter.

Effekten av endringer i regnskapsprinsipper og effekten av førstegangsanvendelse er beskrevet i note 21.

Note 20 Spesifikasjon av finansinntekter og finanskostnader

Renteinntekter

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Renteinntekt fra bankinnskudd	77 603	75 899
Interne renteinntekter	3 654	5 322
Andre renteinntekter	5 337	6 506
Sum	86 593	87 703

Rentekostnader

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Rentekostnader til kredittinstitusjoner	-75 890	-66 983
Andre rentekostnader	57	-1
Sum	-75 833	-66 984

Netto andre finansposter

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Agio og andre finansinntekter	33 090	18 964
Andre finansinntekter	-	17
Disagio	-30 998	-68 657
Andre finanskostnader	-	-35 923
Valutaterminer	-18 754	-101 211
Sum	-16 662	-186 811

Note 21 Bruksrettigheter og leieforpliktelser

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer Ferd hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Ferd som leietaker

Atskillelse av bestanddelene i en leiekontrakt

For kontrakter som utgjør eller inneholder en leieavtale, separerer Ferd leiekomponenter dersom det kan dra nytte av bruken av en underliggende eiendel enten alene eller sammen med andre ressurser som er lett tilgjengelige for selskapet, og den underliggende eiendelen verken er svært avhengig av eller tett forbundet med andre underliggende eiendeler i kontrakten. Ferd regnskapsfører deretter hver enkelt leiekomponent i kontrakten som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner Ferd en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteeiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner selskapet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Leieforpliktelser

Ferd måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom Ferd med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen.

Leiebetalingene som inngår i målingen av leieforpliktelser består av:

- Faste leiebetalinger (herunder i realiteten faste betalinger), minus eventuelle fordringer i form av leieinsentiver
- Variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, første gang målt ved hjelp av indeksen eller rentesatsen på iverksettelsestidspunktet
- Beløp som forventes å komme til betaling for selskapet i henhold til restverdigarantier
- Utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom selskapet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at selskapet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen

Leieforpliktelser måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelser, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Ferd inkluderer ikke variable leiebetalinger i leieforpliktelser. I stedet innregner selskapet disse variable leiekostnadene i resultatregnskapet.

Ferd presenterer sine leieforpliktelser på egne linjer i balanseoppstillingen.

Bruksretteiendeler

Ferd måler bruksretteiendeler til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelser. Anskaffelseskost for bruksretteiendelene omfatter:

- Beløpet fra førstegangsmålingen av leieforpliktelser
- Alle leiebetalinger ved eller før iverksettelsestidspunktet, minus eventuelle leieinsentiver mottatt
- Alle direkte utgifter til avtaleinngåelse påløpt selskapet
- Et anslag over utgiftene påløpt leietaker for demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppretting av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppretting av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever, med mindre disse utgiftene påløper under produksjonen av varene.

Ferd anvender avskrivningskravene i IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr ved avskrivning av bruksretteiendelen, bortsett fra at bruksretteiendelen avskrives fra iverksettelsestidspunktet fram til det som inntreffer først av slutten av leieperioden og slutten av bruksretteiendelens utnyttbare levetid.

Selskapet anvender IAS 36 «Verdifall på eiendeler» for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å regnskapsføre eventuelle påviste tap ved verdifall.

Bruksrettigheter

	Bygninger	Sum
Beløp i NOK 1000		
Anskaffelseskost 1.1.	12 475	12 475
Tilgang	169 370	169 370
Anskaffelseskost 31.12.	181 845	181 845
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	-	-
Årets avskrivninger	-6 238	-6 238
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-6 238	-6 238
Balanseført verdi av bruksretteiendeler 31.12.	175 607	175 607

Leieforpliktelser

Beløp i NOK 1000	
Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	
Mindre enn 1 år	21 306
1-2 år	18 187
2-3 år	18 551
3-4 år	18 922
4-5 år	19 300
Mer enn 5 år	106 069
Total udiskonterte leieforpliktelser 31.12	202 334

Endringer i leieforpliktelser

Leieforpliktelser 1. januar (implementeringseffekt)	12 475
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	169 370
Årets leiebetaling	-5 443
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	-117
Totale leieforpliktelser 31. desember	176 285

herav kortsiktig leieforpliktelse

17 262

herav langsiktig leieforpliktelse

159 023

Andre leiekostnader innregnet i resultatet

Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	424
Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	424

Anvendte praktiske løsninger

Ferd har besluttet å ikke innregne leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi (NOK 200.000), og innregner dermed ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for noen av disse leieavtalene. I stedet kostnadsføres leiebetalingene når de inntreffer. Selskapet innregner heller ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder), som presentert i tabellen over.

Opsjoner om å forlenge en leieavtale Ferd's leieavtaler av bygninger har leieperioder som varierer mellom 1 og 10 år. Flere av avtalene inneholder en rettighet til forlengelse som kan utøves i løpet av avtalens siste periode. Ved inngåelse av en avtale vurderer selskapet om rettigheten til forlengelse med rimelig sikkerhet vil utøves.

Note 22 Langsiktig rentebærende gjeld

Beløp i NOK 1000	Lånebeløp i NOK 2019	Lånebeløp i NOK 2018
Langsiktig rentebærende gjeld til Den Nordiske Investeringsbanken	100 000	-
Langsiktig rentebærende gjeld 31.12. til pålydende	100 000	-
Aktiverte opptrekkskostnader	-6 492	-6 967
Balanseført verdi 31.12.	93 508	-6 967

Ferd har to lånefasiliteter på til sammen 7 milliarder NOK. Av disse var 100 millioner NOK trukket opp pr. 31.12.2019.

Opptrekkskostnader knyttet til fasilitetene er periodisert over løpetiden.

Opptrekkskostnader i 2018 er kostnader knyttet til fasiliteten som ikke var benyttet. Da vi ikke hadde opptrekk på lånefasilitetene ble de aktiverte opptrekkskostnadene klassifisert som andre fordringer.

Ferd har finansielle covenants til lånefasilitetene med krav til 1) Egenkapitalandel, 2) Bokført egenkapital og 3) Likvide midler.

Per 31.12.2019 har Ferd god margin til disse kravene.

Note 23 Hendelser etter balansedagen

Koronaviruset

På balansedagen 31.12.19 var det kun et begrenset antall tilfeller av ukjent virus rapportert til WHO (Verdens helseorganisasjon), og det forelå ikke kjente tilfeller hvor viruset var overført mellom mennesker. WHO erklærte koronautbruddet som en global folkehelsekrise 30. januar 2020 og som en global pandemi 11. mars 2020. Den etterfølgende spredningen av viruset ga ikke ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen 31.12.19. Dette er derfor hendelser som ifølge standardene ikke skal ha regnskapsmessig konsekvens for innregning og måling i årsregnskapet 2019.

I forbindelse med pandemien har både norske og internasjonale børsmarkeder hatt et betydelig verdifall. Ferd's soliditet og likviditet er fortsatt meget god, og Ferd har fortsatt stor margin til kravene i låneavtalene med bankene.

Ferd kjøper Marienlyst-tomten av NRK.

I desember 2019 la Ferd inn et endelig bud om kjøpet av NRK-tomten på Marienlyst i Oslo. Budet priser tomten til en verdi av minst 3,75 milliarder kroner. Den 26. februar 2020 ble det offentliggjort at Ferd hadde vunnet budkampen. Hvilket beløp Ferd skal betale for tomten bli ikke bestemt før de endelige reguleringsplanene foreligger, men det er allerede klart at kjøpet av Marienlyst-tomten blir den største enkeltinvesteringen Ferd har gjort hittil. Avtalen mellom NRK og Ferd inneholder et forbehold om at NRK skal ha tilstrekkelig med tid til å finne et nytt hovedkvarter før Ferd kan overta tomten.

ÅRSREGNSKAP
FERDAS
KONSERN

Resultatregnskap 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
DRIFTSINNETEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Salgsinntekter	<u>3,10</u>	15 252 489	13 932 677
Inntekter fra finansielle investeringer	<u>3,4</u>	2 237 052	-236 398
Andre inntekter	<u>3,8</u>	708 149	546 655
Driftsinntekter	<u>3</u>	18 197 690	14 242 934
Varekostnader		8 516 009	8 190 650
Lønnskostnader	<u>11,19</u>	3 609 011	3 021 869
Av- og nedskrivninger	<u>3,12,13,14,34</u>	1 083 634	699 247
Andre driftskostnader	<u>15,16</u>	1 679 742	1 570 457
Driftskostnader		14 888 397	13 482 223
Driftsresultat	<u>3</u>	3 309 293	760 711
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	<u>3,17</u>	142 276	183 231
Finansinntekter	<u>18</u>	175 059	162 455
Finanskostnader	<u>18</u>	-602 775	-496 349
Netto finansresultat		-285 440	-150 663
Resultat før skattekostnad		3 023 854	610 048
Skattekostnad	<u>9</u>	492 553	161 299
ÅRSRESULTAT		2 531 300	448 750
Ikke-kontrollerende interessers andel av årsresultatet		85 466	95 296
Aksjonærer i morselskapets andel av årsresultatet		2 445 834	353 454

Totalresultat 1.1 - 31.12

Beløp i NOK 1000		2019	2018
ÅRSRESULTAT		2 531 300	448 750
Andre inntekter og kostnader som kan reklassifiseres til resultat senere:			
Valutaomregning av utenlandske datterselskaper		47 226	2 259
Effekt av kontantstrømsikring	<u>28</u>	16 778	-41 590
Skatt på kontantstrømsikring	<u>9,28</u>	-3 620	11 322
Andre inntekter og kostnader som ikke reklassifiseres til resultat senere:			
Estimatavvik pensjoner	<u>19</u>	-1 090	152
Skatt på estimatavvik pensjoner	<u>9</u>	-259	246
TOTALRESULTAT		2 590 335	421 139
Ikke-kontrollerende interessers andel av totalresultatet	<u>23</u>	92 892	100 193
Aksjonærer i morselskapets andel av totalresultatet		2 497 443	320 946

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler	<u>3,12,13</u>	4 435 213	4 317 659
Utsatt skattefordel	<u>9</u>	380 643	329 950
Varige driftsmidler	<u>3,14</u>	2 890 665	2 581 542
Bruksrettigheter	<u>34</u>	1 899 847	-
Investeringer etter egenkapitalmetoden	<u>3,7,17</u>	578 483	617 762
Investeringseiendom	<u>3,5,8</u>	3 647 600	2 998 100
Pensjonsmidler	<u>19</u>	968	1 443
Andre finansielle anleggsmidler		404 796	258 630
Sum anleggsmidler		14 238 215	11 105 086
Omløpsmidler			
Varer	<u>20</u>	3 439 379	3 062 090
Kortsiktige fordringer	<u>5,21</u>	3 683 545	3 188 733
Noterte aksjer og andeler	<u>3,5,7</u>	6 152 473	6 939 497
Unoterte aksjer og andeler	<u>3,5,7</u>	5 445 170	4 218 949
Hedgefond	<u>3,5</u>	4 624 417	4 649 334
Derivater	<u>3,5</u>	81 170	14 985
Likviditetsfond (kontantekvivalenter)	<u>5</u>	2 043 930	1 509 306
Bankinnskudd	<u>3</u>	2 924 302	1 413 945
Sum omløpsmidler		28 394 386	24 996 840
SUM EIENDELER	<u>3</u>	42 632 601	36 101 926

Balanse pr. 31. desember

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital	<u>22</u>	4 050 578	4 050 578
Annen egenkapital		21 779 305	19 739 233
Ikke-kontrollerende eierinteresser	<u>23</u>	1 183 729	974 414
Sum egenkapital		27 013 612	24 764 225
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelser	<u>19</u>	70 737	70 530
Utsatt skatt	<u>9</u>	1 045 823	824 951
Langsiktig rentebærende gjeld	<u>24</u>	4 929 007	4 953 960
Annen langsiktig gjeld	<u>5,24</u>	186 676	157 469
Leieforpliktelser	<u>34</u>	1 722 430	-
Sum langsiktig gjeld		7 954 674	6 006 911
Kortsiktig gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld		1 864 411	1 252 807
Betalbar skatt	<u>9</u>	242 500	233 132
Annen kortsiktig gjeld	<u>5,25</u>	5 167 253	3 740 848
Leieforpliktelser	<u>34</u>	365 896	-
Derivater		24 255	104 004
Sum kortsiktig gjeld		7 664 315	5 330 790
Sum gjeld		15 618 989	11 337 701
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		42 632 601	36 101 926

Lysaker, 28. mai 2020

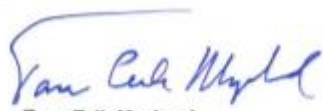
I styret for Ferd AS

Johan H. Andresen
Styrets leder

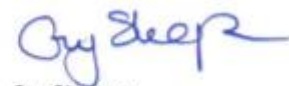
Morten Borge
Styremedlem / Konsernsjef

Tom Erik Myrland
Styremedlem

Erik Rosness
Styremedlem

Gry Skorpen
Styremedlem

Oppstilling over endring i egenkapitalen

2019			Annen	Sum	Valuta-	Kontantstrøm-			Ikke-	
Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs	innskutt egenkapital	innskutt egenkapital	omregnings- reserve	sikring (se note 28)	Opptjent egenkapital	Sum annen egenkapital	kontrollerende interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2019	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	30 226	-18 635	19 723 338	19 739 232	974 414	24 764 224
Korrigeringer tidligere år							-28 290	-28 290		-28 290
Implementering av IFRS 16							-10 675	-10 675		-10 675
Egenkapital 1.1.2019	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	30 226	-18 635	19 684 373	19 700 267	974 414	24 725 260
Årsresultat							2 445 834	2 445 834	85 466	2 531 300
Resultat fra andre inntekter og kostnader					39 800	13 158	-1 349	51 609	7 425	59 034
Totalresultat 2019	-	-	-	-	39 800	13 158	2 444 485	2 497 443	92 892	2 590 335
Eiertransaksjoner										
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	-	-3 586	-3 586	228 985	225 399
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	-	-	-	-516	-516	-	-516
Utbetalt utbytte og tilleggsutbytte *)	-	-	-	-	-	-	-410 000	-410 000	-112 562	-522 562
Totalt eiertransaksjoner	-	-	-	-	-	-	-414 102	-414 102	116 423	-297 679
Egenkapital 31.12.2019	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	70 027	-5 478	21 714 756	21 779 305	1 183 729	27 013 613

*) Ferd AS har i 2019 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS på NOK 110 millioner, samt et ordinært utbytte på NOK 300 millioner.

2018			Annen	Sum	Valuta-	Kontantstrøm-			Ikke-	
Beløp i NOK 1000	Aksjekapital (se note 14)	Overkurs	innskutt egenkapital	innskutt egenkapital	omregnings- reserve	sikring (se note 28)	Opptjent egenkapital	Sum annen egenkapital	kontrollerende interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2018	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	33 749	11 632	19 799 517	19 844 898	1 031 032	24 926 508
Årsresultat							353 454	353 454	95 296	448 750
Resultat fra andre inntekter og kostnader					-2 855	-30 267	614	-32 508	4 897	-27 611
Totalresultat 2018	-	-	-	-	-2 855	-30 267	354 068	320 946	100 193	421 139
Eiertransaksjoner										
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	-	12 022	12 022	-57 671	-45 649
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	-	-	-	-3 129	-3 129	-	-3 129
Utbetalt tilleggsutbytte *)	-	-	-	-	-	-	-435 504	-435 504	-99 140	-534 644
Totalt eiertransaksjoner	-	-	-	-	-	-	-426 612	-426 612	-156 811	-583 423
Egenkapital 31.12.2018	183 268	3 057 406	809 905	4 050 579	30 226	-18 635	19 723 338	19 739 232	974 414	24 764 224

*) Ferd AS har i september 2018 delt ut et tilleggsutbytte til Ferd Holding AS. Utbyttet er i sin helhet benyttet til oppgjør av et mellomværende mellom selskapene.

Kontantstrømoppstilling 1.1 - 31.12

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid, herunder likviditetsfond. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Beløp i NOK 1000	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad og ikke-kontrollerende eierinteresser		3 023 854	610 048
Betalt skatt	9	-309 653	-368 215
Avskrivninger og nedskrivninger	12,13,14,34	1 083 634	699 247
Verdiendring investeringseiendommer	8	-386 642	-27 954
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	17	-142 276	-135 958
Pensjonskostnader uten kontanteffekt	19	3 616	-85 190
Tap og gevinster på verdipapirer, netto		314 618	836 280
Netto investering i verdipapirer		2 449	96 923
Netto investering i investeringseiendom	8	-343 644	-204 861
Tap og gevinster ved salg av varige driftsmidler, netto		57 420	-6 826
Endring i varer		-281 149	288 219
Endring i kortsiktige fordringer og andre omløpsmidler		39 412	102 260
Endring i leverandørgjeld og andre kortsiktige gjeldsposter		575 826	-243 066
Endring i øvrig langsiktig gjeld		157 434	-7 020
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		3 794 899	1 553 889
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12,13,14	-	76 684
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12,13,14	-1 210 571	-844 004
Mottatt utbytte fra selskaper behandlet etter egenkapitalmetoden	17	43 340	64 669
Utbetalinger ved kjøp av datterselskaper, netto fratrukket overtatt bankinnskudd	13	-163 028	-286 264
Netto andre investeringer		-479 851	105 225
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-1 738 079	-883 658
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger ved opptak av rentebærende gjeld	29	968 225	1 566 949
Utbetalinger ved nedbetaling av rentebærende gjeld	29	-549 398	-793 346
Utbetalt utbytte		-410 000	-537 773
Netto transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser		-112 562	-36 857
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-103 735	198 973
Valutaomregning av bankinnskudd		91 897	-44 920
Endring i bankinnskudd og likviditetsfond		2 044 981	824 284
Bankinnskudd og likviditetsfond 1.1		2 923 251	2 098 967
Bankinnskudd og likviditetsfond 31.12		4 968 232	2 923 251

Note 1 Generell informasjon og regnskapsprinsipper

Generell informasjon

Ferd er et familieeid norsk investeringsselskap som satser på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer. I tillegg til den kommersielle virksomheten har konsernet et omfattende engasjement i sosialt entreprenørskap. Ferd AS har hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker.

Ferd er eiet av Andresen-familien. Johan H. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2019 ble vedtatt av styret 28. mai 2020.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger konsernregnskapet i samsvar med "International Financial Reporting Standards (IFRS)" som er godkjent av EU.

Nedenfor beskrives generelle regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Spesifikke regnskapsprinsipper fremkommer under de enkelte notene. Alle regnskapsprinsipper er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Konsolidering og konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Ferd AS og enheter hvor Ferd direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har kontroll over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakten over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen, men adskilt fra egenkapitalen som kan henføres til aksjonærene i Ferd AS. De ikke-kontrollerende eierinteressene måles enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Prinsipp for måling av ikke-kontrollerende eierinteresser besluttet separat for hver transaksjon.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører. Ved endring i eierandel i datterselskap uten endring av kontroll, regnskapsføres endringen som en egenkapitaltransaksjon. Differansen mellom vederlag og regnskapsført verdi av de ikke-kontrollerende eierinteresser innregnes direkte i egenkapitalen og henføres til aksjonærene i Ferd AS. Ved tap av kontroll fra regnes datterselskapets eiendeler, gjeld, ikke-kontrollerende eierinteresser og eventuelle akkumulerte omregningsdifferanser. Eventuelle gjenværende eierinteresser på tidspunkt for tap av kontroll måles til virkelig verdi og gevinst eller tap resultatføres.

Konseminterne transaksjoner, mellomværender og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskap til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Omregning av utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta i de ulike enhetene i konsernet innregnes og måles i enhetens funksjonelle valuta på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til morselskapet. Ved konsolidering av datterselskaper i utenlandsk valuta omregnes resultatposter til norske kroner etter en veid gjennomsnittskurs for året. For balanseposter, inklusiv merverdier og goodwill, benyttes valutakurs på balansedagen. Omregningseffekter som oppstår ved konsolidering av utenlandske enheter innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil datterselskapet avhendes.

Låneutgifter

Låneutgifter som er direkte henførbare til anskaffelse, tilvirkning eller produksjon av en eiendel som tar lang tid å ferdigstille for dens tilsiktede bruk, legges til anskaffelseskost for eiendelen. Også for investeringseiendommer som måles til virkelig verdi aktiverer Ferd låneutgifter som påløper i utbyggingsperioden. Ferd aktiverer låneutgifter fra det tidspunkt aktiviteter for å forberede eiendelen for dens tiltenkte bruk er satt i gang og låneutgifter begynner å påløpe. Aktivering fortsetter frem til disse aktivitetene er fullførte.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte som foreslås av styret klassifiseres som egenkapital i regnskapet, og regnskapsføres som forpliktelse først når det er godkjent av aksjonærene i generalforsamling.

Note 2 Estimer og skjønnsmessige vurderinger

Ledelsen har benyttet estimer og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimer og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimaten kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimer regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimer vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferd - konsernets balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimer og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimer om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimer på virkelig verdi fra forvalterne. Estimaten blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i den tidligere SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for en antatt likviditetsrabatt.

Likviditetsfond

Virkelig verdi av likviditetsfond verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom markedskurser ikke er tilgjengelige, verdsettes fondene i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrater.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser.

Fastsettelse av virkelig verdi på investeringseiendommer

Ferd-konsernet har flere investeringseiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes ved å ta utgangspunkt i et markedsbasert avkastningskrav for eiendommer med antatt beste beliggenhet (prime-yield CBD) tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes ved bruk av samme metode, men usikkerheten i estimatene er større. I utbyggingsprosjekter økes verdien av prosjektet etter hvert som definerte milepæler nås.

Nedskrivningsvurderinger goodwill

Goodwill testes årlig for verdifall. Verdifall testes ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer på den kontantgenererende enheten som goodwill er henført til. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn bokført verdi, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltestene bygger på forutsetninger om fremtidig forventet kontantstrøm og estimat på diskonteringsrente.

Det vises til note 13 for nærmere beskrivelse av nedskrivningsvurderinger for goodwill.

Avskrivninger og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Bokført verdi av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid innregnes til anskaffelseskostnad. Anskaffelseskostnad fratrasket restverdi avskrives over forventet brukstid. De bokførte verdiene vil avhenge av konsernets estimer på brukstid og restverdi. Disse parameterne estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger. Estimaten justeres dersom det oppstår endringer i forventningene.

Ved identifisering av indikator på varig verdifall på varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler foretas verdifalltest. Verdifalltestene vil basere seg på estimer og forutsetninger om fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsrente.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimer på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til note 19 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel av fremførbare underskudd og andre skattereduserende forskjeller balanseføres i den utstrekning det er sannsynlig at utsatt skattefordel vil kunne utnyttes mot framtidig skattepliktige inntekter. Vesentlig skjønn fra ledelsen er påkrevd for å bestemme størrelsen på balanseført utsatt skattefordel. Balanseført utsatt skattefordel baseres på forventning om størrelse på framtidig skattepliktig inntekt, tidspunkt for forventet bruk av utsatt skattefordelen og fremtidige strategier for skatteplanlegging.

Avsetning for tap på fordringer

Avsetning for tap på fordringer estimeres på bakgrunn av sannsynligheten for at de utestående fordringene ikke vil bli gjort opp. Vurderingen bygger på en forventet tapsmodell basert på historisk erfaring av tap på kundefordringer.

Leieforpliktelser

Balanseførte leieforpliktelser er neddiskonterte verdier som innebærer estimer på en rekke økonomiske forutsetninger for å beregne diskonteringsrente. Det innebærer også estimer knyttet til når forlengelsesopsjoner på de enkelte leieavtalene inntreffer.

Note 3 Driftssegmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fattet beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Ferd har fire kommersielle forretningsområder:

Ferd Capital er en langsiktig investor som arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital består av tre mandater: Privateide selskaper, Børsnoterte selskaper og Special Investments.

De selskapene der Ferd Capital har kontroll, er i konsernregnskapet konsolidert og segmentrapporteringen i konsernregnskapet består dermed av de konsoliderte resultatene fra disse selskapene, samt verdiendringene og forvaltningskostnadene på ikke-konsoliderte selskaper og andre investeringer. Verdien av investeringene og verdiendringene fremgår av selskapsregnskapet til Ferd AS, hvor Ferd Capital rapporterer MNOK 2 625 i driftsresultat. Verdien av Ferd Capitals portefølje utgjør MNOK 18 683 pr 31.12.19 og MNOK 16 909 pr. 31.12.18 målt til virkelig verdi.

Under følger en oversikt over Capitals største investeringer per 31.12.2019:

- Elopak (99,9 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49,4 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- Interwell (64,5 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Brav (100,0 prosent eierandel) er en ledende spiller innen sport- og outdoor industrien og eier noen av de mest innflytelsesrike merkevarene innenfor sine nisjer i markedet. Eier merkevarene Swix, Toko, Lundhags, Ulvang, Helsport og Hard Rocx.
- Mestergruppen (78,0 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjerder.
- Servi (99,6 prosent eierandel) utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Fjord Line (44,6 prosent eierandel) er et moderne rederi som tilbyr sjøtransport mellom Norge, Danmark og Sverige. I tillegg til passasjertrafikk har Fjord Line god kapasitet på frakt av alle typer nyttekjøretøy og gods, som håndteres av rederiets cargoavdelinger i Norge og Danmark.
- Fürst (40 prosent eierandel) driver det største medisinske laboratoriet i Norden og analyserer daglig blodprøver fra mer enn 10 000 pasienter.
- Mnemonic (41,9 prosent eierandel) er en av Europas største aktører innenfor området cybersikkerhet. Selskapet hjelper virksomheter med å administrere og håndtere sine sikkerhetsrisikoer, beskytte sine data og forsvare seg mot trusler fra Internett.
- Benchmark Holdings (26,0 prosent eierandel) forbedrer fiskehelse innen oppdrett gjennom produksjon av spesialfôr, rogn og vaksiner.
- Nilfisk (16,7 prosent eierandel) leverer vaskeutstyr til det profesjonelle markedet og har også salg til konsumenter.

Ferd Invest er en finansiell investor som investerer i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Målsetningen er å oppnå en avkastning som er høyere enn en nordisk aksjeindeks. Ferd Invests mandat har ikke begrensninger med hensyn til allokeringer mellom land og sektorer. Porteføljen er konsentrert og forventes å avvike betydelig fra referanseindeksen.

Ferd Ekstern Forvaltning består av de fire mandatene Relative Value, Macro, Global Equity og Global Fund Opportunities. Målet med porteføljene er å oppnå en god risikojustert avkastning over tid, både sammenlignet med markedet og i absolutt forstand.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor. Forretningsområdet utvikler boligprosjekter, nye kontorbygg og lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer, samt forvaltning av forretningsområdets kontor- og kombinasjonsbygg.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av en bankbeholdning og pengemarkedsfond, samt investeringer i fond kjøpt i annenhåndsmarkedet og eksternt forvaltede private equity fond. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internt bank.

Beløp i NOK 1000	Ferd konsern	Capital	Invest	Ekstern Forvaltning	Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2019						
Salgsinntekter	15 252 489	15 247 041	-	-	5 448	-
Inntekter fra finansielle investeringer	2 237 052	1 137 331	350 558	678 216	7 420	63 527
Andre inntekter	708 149	158 979	-	-	542 492	6 677
Driftsinntekter	18 197 690	16 543 351	350 558	678 216	555 360	70 204
Driftskostnader ekskl. av- og nedskrivninger	13 804 763	13 602 806	9 649	19 120	67 067	106 120
EBITDA	4 392 927	2 940 544	340 910	659 096	488 293	-35 916
Av- og nedskrivninger	1 083 634	1 073 482	194	389	5 233	4 336
Driftsresultat	3 309 293	1 867 063	340 715	658 707	483 060	-40 252
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	142 276	-38 264	-	-	180 540	-
Resultat før finansposter og skattekostnad	3 451 569	1 828 799	340 715	658 707	663 600	-40 252

Balanse 31.12.19

Immaterielle eiendeler	4 435 213	4 435 213	-	-	-	-
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	6 538 265	2 700 702	-	12	3 832 937	4 614
Investeringer etter egenkapitalmetoden	578 483	325 668	-	-	252 815	-
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	18 265 990	6 278 972	3 413 807	4 786 409	270 230	3 516 572
Bankinnskudd ¹⁾	2 924 302	2 079 986	-48 475	11 906	1 555 945	-675 060
Øvrige eiendeler	9 890 348	9 070 838	10 263	32 111	430 885	346 251
Sum eiendeler	42 632 601	24 891 380	3 375 595	4 830 438	6 342 811	3 192 377

¹⁾ Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

Beløp i NOK 1000	Ferd konsern	Capital	Invest	Ekstern Forvaltning	Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2018						
Salgsinntekter	13 932 677	13 932 602	-	-	75	0
Inntekter fra finansielle investeringer	-236 398	-265 604	-430 462	305 771	71 241	82 656
Andre inntekter	546 655	105 589	-	-	439 594	1 472
Driftsinntekter	14 242 934	13 772 587	-430 462	305 771	510 910	84 128
Driftskostnader ekskl. av- og nedskrivninger	12 782 976	12 506 077	2 637	11 382	205 570	57 310
EBITDA	1 459 958	1 266 510	-433 099	294 389	305 340	26 818
Av- og nedskrivninger	699 247	693 612	-	-	3 860	1 774
Driftsresultat	760 711	572 898	-433 099	294 389	301 479	25 044
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	183 231	57 218	-	-	126 013	-
Resultat før finansposter og skattekostnad	943 943	630 116	-433 099	294 389	427 493	25 044

Balanse 31.12.18

Immaterielle eiendeler	4 317 659	4 317 659	-	-	-	-
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	5 579 642	2 428 039	-	-	3 145 833	5 771
Investeringer etter egenkapitalmetoden	617 762	396 906	-	-	220 857	-
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	17 332 072	6 138 216	3 565 584	4 317 928	274 030	3 036 315
Bankinnskudd ¹⁾	1 413 945	364 726	29 318	-3 250	1 488 365	-465 213
Øvrige eiendeler	6 840 846	6 325 377	12 061	8 401	290 346	204 661
Sum eiendeler	36 101 926	19 970 921	3 606 963	4 323 079	5 419 431	2 781 533

¹⁾ Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

Note 4 Inntekter fra finansielle investeringer

Inntekter fra finansielle investeringer fordelt på de ulike aktivaklassene:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Noterte aksjer og andeler	521 287	-600 137
Unoterte aksjer og andeler	1 054 370	-33 726
Hedgefond	626 722	388 159
Likviditetsfond	34 673	9 306
Sum inntekter fra finansielle investeringer	2 237 052	-236 398

Note 5 Bruk av virkelig verdi og finansielle instrumenter

Klassifisering, innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd-konsernets balanse og er av vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter.

Finansielle eiendeler:

- Investeringer i egenkapitalinstrumenter og derivater måles til virkelig verdi i balansen med verdiendringer ført over resultatet.
- Øvrige finansielle eiendeler, herunder kundefordringer, har som formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer og måles til amortisert kost. Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.
- Derivater måles i utgangspunktet til virkelig verdi i balansen med verdiendringer ført over resultatet med unntak for derivater som holdes for sikringsformål og oppfyller kravene for sikringsbokføring.

Finansielle forpliktelser:

- Derivater måles til virkelig verdi i balansen med verdiendringer ført over resultatet med unntak for derivater som holdes for sikringsformål og oppfyller kravene for sikringsbokføring.
- Andre finansielle forpliktelser måles til amortisert kost. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rulle gjelden mer enn 12 måneder.

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når konsernet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi med verdiendring ført over resultatet innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimer for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Ved utarbeidelse av estimatet brukes historiske data for tap på fordringer som er klassifisert etter samme risikokarakteristika i konsernet som grunnlag. Basert på historiske observerbare misligholdsrater dannes en forventning til fremtidig tap som det gjøres avsetning for. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når konsernet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter og presenteres som "Inntekter fra finansielle investeringer".

Sikringsbokføring

Konsernet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Finansielle derivater knyttet til en svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring) regnskapsføres i henhold til regelverket for sikringsbokføring når sikringsforholdet er dokumentert og oppfyller relevante krav til effektivitet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring av derivater anskaffet for sikring av risiko i en balanseført eiendel eller forpliktelse. Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet.

Kontantstrømsikring presenteres ved at endring i virkelig verdi på det finansielle derivatet som er benyttet som kontantstrømsikring innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil den underliggende transaksjonen blir regnskapsført. Den ineffektive delen av sikringen resultatføres løpende.

Når sikringsinstrumentet utløper eller selges, den planlagte transaksjonen resultatføres eller når sikringen ikke lenger tilfredsstillende kriteriene for sikringsbokføring, resultatføres akkumulert effekt av sikringsforholdet.

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettingsmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettingsmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsepmledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettingsmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettingsmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettingsmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettingsmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultiplum. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel $EV / EBITDA$, $EV / EBITA$, $EV / EBIT$ og $EV / (EBITDA - CAPEX)$. Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV).

Den delen av hedgefondporteføljen som rapporteres under Øvrig er kjøpt i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av konsernets eiendeler og gjeld fordelt etter hvordan de er målt i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1000	Investeringer målt til virkelig verdi over resultatet	Investeringer holdt for sikringsformål	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost:	Annen type verdsettelse	SUM
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler	-	-	474 867	3 960 346	4 435 213
Utsatt skattefordel	-	-	-	380 643	380 643
Varige driftsmidler	-	-	-1 150 792	4 041 457	2 890 665
Bruksrettigheter	-	-	1 899 847	-	1 899 847
Investeringer etter egenkapitalmetoden	428 632	-	-185 733	335 584	578 483
Investeringseiendom	3 647 600	-	-	-	3 647 600
Pensjonsmidler	-	-	-	968	968
Andre finansielle anleggsmidler	21 903	2 446	361 703	18 743	404 796
Sum 2019	4 098 135	2 446	1 399 893	8 737 741	14 238 215
Sum 2018	2 998 100	-	197 243	7 909 743	11 105 086
Omløpsmidler					
Varer	-	-	333 315	3 106 064	3 439 379
Kortsiktige fordringer	-	-	2 033 716	1 649 829	3 683 545
Noterte aksjer og andeler	6 152 473	-	-	-	6 152 473
Unoterte aksjer og andeler	5 400 425	-	-	44 746	5 445 170
Hedgefond	4 624 417	-	-	-	4 624 417
Derivater	67 548	13 622	-	-	81 170
Likviditetsfond	2 043 930	-	-	-	2 043 930
Bankinnskudd	-	-	2 544 493	379 809	2 924 302
Sum 2019	18 288 793	13 622	4 911 524	5 180 447	28 394 386
Sum 2018	17 317 679	10 456	4 602 678	3 066 027	24 996 840
Langsiktig gjeld					
Pensjonsforpliktelser	-	-	-	70 737	70 737
Utsatt skatt	-	-	-	1 045 823	1 045 823
Langsiktig rentebærende gjeld	-	-	4 929 007	-	4 929 007
Annen langsiktig gjeld	32 955	12 912	40 994	99 815	186 676
Leieforpliktelser	-	-	1 722 430	-	1 722 430
Sum 2019	32 955	12 912	6 692 432	1 216 375	7 954 674
Sum 2018	-	-	5 081 479	925 744	6 007 223
Kortsiktig gjeld					
Kortsiktig rentebærende gjeld	-	-	1 624 317	240 095	1 864 411
Betalbar skatt	-	-	383	242 117	242 500
Derivater	-	24 255	-	-	24 255
Leieforpliktelser	-	-	365 896	-	365 896
Annen kortsiktig gjeld	6 202	-	2 894 104	2 266 947	5 167 253
Sum 2019	6 202	24 255	4 884 699	2 749 159	7 664 315
Sum 2018	32 734	71 270	4 993 342	233 132	5 330 478

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum.

Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstiller ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd Ekstern Forvaltnings hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstille kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity- og andre fondsinvesteringer rapportert under øvrige der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokerte hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen nedenfor viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å finne seg:

Beløp i NOK 1000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2019
Eiendeler				
Investeringseiendom	-	-	3 647 600	3 647 600
Noterte aksjer og andeler	6 152 473	-	-	6 152 473
Unoterte aksjer og andeler	-	-	5 500 425	5 500 425
Hedgefond	-	4 198 264	426 153	4 624 417
Likviditetsfond	-	2 043 930	-	2 043 930
Derivater	-	81 170	-	81 170
Gjeld				
Derivater	-	-24 255	-	-24 255
Sum 2019	6 152 473	6 299 109	9 574 178	22 025 760

Beløp i NOK 1000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2018
Eiendeler				
Investeringseiendom	-	-	2 998 100	2 998 100
Noterte aksjer og andeler	6 939 497	-	-	6 939 497
Unoterte aksjer og andeler	-	-	4 215 012	4 215 012
Hedgefond	-	4 001 379	647 955	4 649 334
Likviditetsfond	-	1 509 306	-	1 509 306
Derivater	-	14 985	-	14 985
Gjeld				
Derivater	-	-104 004	-	-104 004
Sum 2018	6 939 497	5 421 666	7 861 067	20 222 231

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1000	IB 01.01.19	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Reklassifisert	Urealiserte	Gevinst og tap	UB 31.12.19
					gevinster og tap, innregnet i resultatet	innregnet i resultatet	
Investeringseiendom	2 998 100	763 187	-496 551	-3 778	386 642	-	3 647 600
Unoterte aksjer og andeler	4 215 012	578 222	-203 327	-	864 473	46 045	5 500 426
Hedgefond	647 955	1 335	-71 521	-	-151 616	-	426 153
SUM 2019	7 861 067	1 342 744	-771 399	-3 778	1 099 500	46 045	9 574 179

Beløp i NOK 1000	IB 01.01.18	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Reklassifisert	Urealiserte	Gevinst og tap	UB 31.12.18
					gevinster og tap, innregnet i resultatet	innregnet i resultatet	
Investeringseiendom	2 577 200	392 946	-	-	27 954	-	2 998 100
Unoterte aksjer og andeler	4 185 131	913 220	-525 707	-	-649 415	291 784	4 215 012
Hedgefond	937 215	322	-129 120	-	-166 180	5 718	647 955
SUM 2018	7 699 546	1 306 488	-654 827	-	-787 642	297 502	7 861 067

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferds investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1000	Balanseført verdi per 31.12.19	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom	Verdi, dersom	Benyttet diskonterings- rente	Verdi, dersom	Verdi, dersom
			multiplik reduseres med 10 prosent	multiplik økes med 10 prosent		renten økes med 1 prosentpoeng	renten reduseres med 1 prosentpoeng
Investeringseiendom	3 647 000				6,7 % - 12 %	3 088 400	4 428 300
Unoterte aksjer og andeler sensitive for multiplik	2 679 900	6,7 - 18,2	2 180 900	3 178 900			

Note 6 Risikostyring - Investeringsaktiviteter

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferds nåværende og estimert fremtidige likviditet blir løpende analysert og vurdert. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og likvide hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i note 24.

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.19:

Beløp i NOK 1000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	1 750 522	USD	-200 000
	NOK	987 202	EUR	-100 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0- 1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-6 300 000	-5 300 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-2 100 000	-2 400 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	-500 000	-400 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 600 000	-1 500 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-10 500 000	-9 600 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	31%

Note 7 Aksjer og andeler i andre selskaper med eierandel over 10 %

	Segment	Forretningskontor	Eierandel	Metode for måling
Datterselskap				
Elopak AS med datterselskaper	Ferd Capital	Røyken	99,8%	Konsolidert
Servi AS med datterselskaper	Ferd Capital	Bærum	99,5%	Konsolidert
Brav Norway AS med datterselskaper	Ferd Capital	Bærum	100,0%	Konsolidert
Interwell AS med datterselskaper	Ferd Capital	Bærum	64,3%	Konsolidert
Mestergruppen AS med datterelskaper	Ferd Capital	Bærum	78,0%	Konsolidert
Ferd Eiendom AS med datterselskaper	Ferd Eiendom	Bærum	100,0%	Konsolidert
Ferd Malta Holdings Ltd	Øvrige	Malta	100,0%	Konsolidert
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Øvrige	Bærum	100,0%	Konsolidert
Norse Crown Company Ltd. AS	Øvrige	Bærum	100,0%	Konsolidert

Flere av investeringene har en høy eierandel, men er rene finansielle investeringer. Ettersom Ferd ikke kontrollerer selskapene blir de ikke konsolidert eller regnskapsført etter egenkapitalmetoden, se note 1 for omtale av kontroll.

Noterte aksjer og andeler

Benchmark Holdings plc	Ferd Capital	26,0%	Virkelig verdi
Nilfisk A/S	Ferd Capital	16,7%	Virkelig verdi

Unoterte aksjer og andeler

Fjord Line AS	Ferd Capital	44,6%	Virkelig verdi
Aibel Holding I AS	Ferd Capital	49,4%	Virkelig verdi
Dr. Fürst Medisinsk Laboratorium AS	Ferd Capital	40,0%	Virkelig verdi
Mnemonic AS	Ferd Capital	44,8%	Virkelig verdi
Broodstock Capital Partners AS	Ferd Capital	40,0%	Virkelig verdi
BC SPV I AS	Ferd Capital	75,8%	Virkelig verdi
BC SPV II AS	Ferd Capital	93,7%	Virkelig verdi
BC SPV III AS	Ferd Capital	85,0%	Virkelig verdi
BC SPV III B AS	Ferd Capital	90,4%	Virkelig verdi
BC SPV IV AS	Ferd Capital	90,0%	Virkelig verdi
BC SPV V AS	Ferd Capital	92,6%	Virkelig verdi
BC SPV VI AS	Ferd Capital	93,0%	Virkelig verdi
Credo Invest nr 10 AS	Ferd Capital	91,3%	Virkelig verdi
Credo Invest nr 14 AS	Ferd Capital	43,3%	Virkelig verdi
Rolighedsvej, 9990 Skagen ApS	Ferd Capital	50,0%	Virkelig verdi
SPV Verdane Winds	Ferd Capital	43,6%	Virkelig verdi
Ellertsdal Bostäder Holding AB	Ferd Eiendom	61,8%	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund II	Ferd Eiendom	25,9%	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund III	Ferd Eiendom	9,8%	Virkelig verdi
SPG Bostad Kronetorp AB	Ferd Eiendom	37,7%	Virkelig verdi
SPG Bostad Sverige AB	Ferd Eiendom	56,0%	Virkelig verdi
SPG Bostad Vega AB	Ferd Eiendom	29,0%	Virkelig verdi
SPG Bostad Örebro AB	Ferd Eiendom	17,2%	Virkelig verdi
Energy Ventures II AS	Øvrige	26,0%	Virkelig verdi
Energy Ventures II KS	Øvrige	22,1%	Virkelig verdi
Energy Ventures III AS	Øvrige	25,0%	Virkelig verdi
Energy Ventures III GP LP	Øvrige	25,0%	Virkelig verdi
Energy Ventures III LP	Øvrige	18,7%	Virkelig verdi
Founders Fund II AS	Øvrige	13,5%	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited	Øvrige	74,5%	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited	Øvrige	25,1%	Virkelig verdi
Intera Fund I	Øvrige	12,0%	Virkelig verdi
NMI Frontier	Øvrige	11,3%	Virkelig verdi
NMI Fund III	Øvrige	15,4%	Virkelig verdi
NMI Global	Øvrige	11,3%	Virkelig verdi

Nordic Microfinance Initiative AS	Øvrige	14,2%	Virkelig verdi
Norwegian Microfinance Initiative AS	Øvrige	12,5%	Virkelig verdi
NMI Fond IV KS	Øvrige	12,7%	Virkelig verdi
NMI G IV AS	Øvrige	14,1%	Virkelig verdi

Investeringer etter egenkapitalmetoden

Impresora del Yaque	Ferd Capital	Dominikanske Rep.	51,0%	Egenkapitalmetoden
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Ferd Capital	Riyadh, Saudi-Arabia	49,0%	Egenkapitalmetoden
Lala Elopak S.A. de C.V.	Ferd Capital	Gómez Palacio, Mexico	49,0%	Egenkapitalmetoden
Boreal GmbH	Ferd Capital	Tyskland	20,0%	Egenkapitalmetoden
Bråtejordet Tomteselskap AS	Ferd Capital	Oslo	20,0%	Egenkapitalmetoden
Bygg1 Produkter AS	Ferd Capital	Ørsta	20,0%	Egenkapitalmetoden
Hafrsby AS	Ferd Capital	Stavanger	14,5%	Egenkapitalmetoden
Husjordet AS	Ferd Capital	Oslo	50,0%	Egenkapitalmetoden
Kirkeveien 137 AS	Ferd Capital	Oslo	35,0%	Egenkapitalmetoden
Knatterudfjellet Trelast AS	Ferd Capital	Sarpsborg	37,1%	Egenkapitalmetoden
Krigsvoll AS	Ferd Capital	Trondheim	50,0%	Egenkapitalmetoden
Madla Byutvikling AS	Ferd Capital	Stavanger	33,3%	Egenkapitalmetoden
Siriskjær AS	Ferd Capital	Stavanger	50,0%	Egenkapitalmetoden
Sporafjell Utviklingsselskap AS	Ferd Capital	Stavanger	50,0%	Egenkapitalmetoden
Tastarustå Byutvikling AS	Ferd Capital	Stavanger	33,3%	Egenkapitalmetoden
XL - Bygg Nordic I/S	Ferd Capital	Brabrand, Danmark	33,3%	Egenkapitalmetoden
FFV Gardermoen AS	Ferd Eiendom	Oslo	33,3%	Egenkapitalmetoden
Frogn Næringspark AS	Ferd Eiendom	Trondheim	25,0%	Egenkapitalmetoden
Tiedemannsbyen DA	Ferd Eiendom	Oslo	50,0%	Egenkapitalmetoden
Tiedemannsfabrikken AS	Ferd Eiendom	Oslo	50,0%	Egenkapitalmetoden
Måna Syd AS	Ferd Eiendom	Trondheim	25,0%	Egenkapitalmetoden
Sanderveien 18 AS	Ferd Eiendom	Ski	50,0%	Egenkapitalmetoden

Note 8 Investeringseiendom

Investeringseiendom er anskaffet for å oppnå langsiktig avkastning på utleie eller for å oppnå verdistigning, eller begge deler. På kjøpstidspunktet verdsettes investeringseiendom til anskaffelseskost inkludert transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres investeringseiendom til antatt virkelig verdi.

Virkelig verdi tilsvarer den prisen vi ville oppnådd ved salg av eiendommen i en velordnet transaksjon til en ekstern part, gjennomført på balansedagen. Virkelig verdi fastsettes enten basert på observerbare markedsverdier, som i realiteten forutsetter bud på eiendommen, eller en beregning som tar hensyn til leieinntekter fra inngåtte leiekontrakter, forutsetning om fremtidig leienivå basert på markedssituasjonen på balansedagen og for øvrig all informasjon vi har tilgjengelig om eiendommen og markedet eiendommen vil omsettes i. Ved beregningen legges til grunn at eiendommen brukes på beste mulige måte, altså den måten som er mest økonomisk lønnsom.

Inntekter fra investeringseiendom består av periodens netto verdiendring på investeringseiendommer samt leieinntekter i regnskapsperioden fratrukket eiendomsrelaterte kostnader i samme periode. Inntekter fra investeringseiendom klassifiseres som andre driftsinntekter.

Se note 2 for nærmere beskrivelse av forutsetninger som er benyttet ved beregning av virkelig verdi.

Investeringseiendom

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Balanseført verdi 1.1.	2 998 100	2 577 200
Tilgang ved kjøp	763 187	166 772
Tilgang ved påkostning	-	38 089
Avgang	-496 551	188 102
Reklassifiseringer	-3 778	-
Netto verdiendring av investeringseiendom	386 642	27 937
Balanseført verdi 31.12.	3 647 600	2 998 100

Inntekter fra investeringseiendom

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Leieinntekt fra eiendommer	151 057	136 948

Direkte eiendomsrelaterte kostnader	-17 000	-16 802
Netto verdiendring investeringseiendommer	386 642	27 937
Sum	520 700	148 083

Note 9 Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring i konsernregnskapet på balansedagen. Det er ikke balanseført utsatt skatt knyttet til førstegangsinnregning av goodwill ved virksomhetssammenslutninger. Det balanseføres heller ikke utsatt skatt på førstegangsinnregning ved kjøp av investeringseiendommer dersom kjøp av datterforetak med investeringseiendom vurderes som kjøp av enkelteiendel.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser.

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Betalbar skatt av årets overskudd		
Årets betalbare skatt	316 339	291 400
Justering tidligere perioder	20 644	19 006
Sum betalbar skatt	336 984	310 407
Kostnad ved utsatt skatt		
Årets resultatførte endring i utsatt skatt	148 917	-138 665
Virkning av endring i skattesats og skatt tidligere år	6 653	-10 443
Sum endring utsatt skatt	155 569	-149 108
Skattekostnad	492 553	161 299

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Årets betalbare skatt	316 339	291 400
Skattegjeld fra tidligere år	7 655	120 461
Innbetalt forhåndsskatt	-81 223	-174 450
Omregningsdifferanser	-271	-4 279
Betalbar skatt	242 500	233 132

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Resultat før skattekostnad	3 023 854	610 048
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (22 %)	665 248	140 311
Underskudd og andre fradrag uten nettoeffekt på skatt	-2 762	-12 988
Endring ikke balanseført utsatt skattefordel	-31 728	-29 055
Resultater fra investeringer etter egenkapitalmetoden	-2 248	-41 177
Ikke skattepliktige netto inntekter (-) / kostnader (+) fra verdipapirer	-228 310	70 327
Nedskrivning av goodwill	2 869	-
Justering tidligere perioder	-3 304	8 833
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	92 788	25 047
Skattekostnad	492 553	161 299
Effektiv skattesats	16,3 %	26,4 %

Skatt innregnet direkte i egenkapitalen

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Estimatavvik pensjonsforpliktelser (se note 19)	-259	246
Kontantstrømsikring (se note 28)	-3 620	11 322
Sum skatt innregnet i totalresultat	-3 879	11 568

Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Varer	24 063	10 368
Fordringer	201 242	66 266
Aksjer og andeler	-353 176	-208 064
Andre forskjeller	24 948	-60 854
Varige driftsmidler	-224 231	-77 827
Investerings eiendommer	-246 880	-147 988
Immaterielle eiendeler	-167 549	-168 416
Netto pensjoner	15 171	32 551
Skattemessig fremførbare underskudd	87 544	117 319
Sum	-638 868	-436 646
Nedvurdering av utsatt skattefordel	-26 313	-58 355
Netto balanseført verdi 31.12 av utsatt skattefordel (+) / skatteforpliktelse (-)	-665 180	-495 001
Balanseført utsatt skattefordel	380 643	329 950
Balanseført utsatt skatt	-1 045 823	-824 951
Netto balanseført verdi 31.12 av utsatt skattefordel (+) / skatteforpliktelse (-)	-665 180	-495 001

Brutto skattemessig fremførbare underskudd, utløpstidspunkter

Beløp i NOK 1000	2019
Etter 2019	93 272
Uten tidsbegrensning	245 922
Sum skattemessige fremførbare underskudd	339 194

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Netto balanseført verdi 1. januar	-495 001	-588 519
Omregningsdifferanser	-1 818	2 727
Kjøp og salg av datterselskap	-8 914	-69 885
Resultatført i perioden	-155 569	149 108
Skatt ført mot totalresultatet	-3 879	11 568
Netto balanseført verdi 31.12	-665 180	-495 001

Note 10 Salgsinntekter fra kontrakter med kunder

IFRS 15 krever at alle ulike leveranseforpliktelser i en salgskontrakt identifiseres og at forventet vederlag skal inntektsføres etter et mønster som reflekterer overføringen av leveransen, varer eller tjenesten til kunden.

Konsernets konsoliderte salgsinntekter stammer fra salg av et bredt spekter av varer både til industrien og til forbruker, leveranser av tjenester til oljesektoren og leveranser av emballasje og -systemer. Det meste av konsernets inntekter kommer fra leveranser som overføres på et gitt tidspunkt.

Inntekter fra varesalg og tjenester regnskapsføres når kunden har overtatt mulighetene til å styre bruken av og få så godt som alle gjenværende fordeler ved varen eller tjenesten. Kontrakter ved salg av fyllemaskiner og emballasje, henger kommersielt sammen og inntektsføring gjøres derfor for kontrakten samlet.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Rabatter fordeles forholdsmessig på alle leveranseforpliktelser i en kontrakt.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Norge	4 770 750	4 143 834
Tyskland	1 560 119	1 578 059
Sverige	634 198	614 428
USA	1 569 159	1 396 637
Nederland	517 294	505 128
Russland	769 419	716 064
Canada	558 321	497 903
Danmark	407 240	410 798
Storbritannia	421 891	357 260
Spania	354 647	322 130
Østerrike	423 195	448 306
Finland	289 023	330 207
Frankrike	231 154	261 226
Verden for øvrig	2 746 081	2 350 698
Sum salgsinntekter	15 252 489	13 932 677

Salgsinntektene er fordelt basert på kundens hjemstat.

Inntekter fra kontrakter med kunder	15 252 489	13 932 677
Sum salgsinntekter	15 252 489	13 932 677
Inntekter fra leveringsforpliktelser som oppfylles på et bestemt tidspunkt	14 758 740	13 475 718
Inntekter fra leveringsforpliktelser som oppfylles over tid	493 749	456 959
Sum inntekter fra kontrakter med kunder	15 252 489	13 932 677

Inntekter fra leveringsforpliktelser som oppfylles over tid kommer fra underkonsern Mestergruppen, hvor salg av hytter blir løpende inntektsført i takt med fullføringsgrad.

Note 11 Lønnskostnader

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Lønn	2 982 260	2 468 667
Sosiale avgifter	402 358	358 434
Pensjonskostnader	161 720	148 096
Andre ytelser	62 672	46 672
Sum	3 609 011	3 021 869

Gjennomsnittlig antall årsverk	4 477	4 211
--------------------------------	-------	-------

Lønn og honorarer til konsernledelsen

Beløp i NOK 1000	2019			2018		
	Lønn og bonus	Natural- ytelser	Pensjons- premie	Lønn og bonus	Natural- ytelser	Pensjons- premie
Konsernsjef, Morten Borge	7 644	312	745	7 265	266	344
Øvrige medlemmer av konsernledelsen	9 352	598	596	10 064	536	607
Sum	16 996	910	1 341	17 329	802	951

Konsernsjefen er med i Ferds årlige bonusordning og langsiktige bonusordning. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferds kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G. Dette er en innskuddsordning (se også note 19). Konsernsjefen er medlem av en innskuddsordning over drift for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

Note 12 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat balanseføres ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. Immaterielle eiendeler som er anskaffet i en virksomhetssammenslutning balanseføres til virkelig verdi på sammenslutningstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over forventet utnyttbar levetid. Normalt benyttes lineære avskrivningsprofiler, da dette normalt best reflekterer bruken av eiendelene. Dette vil gjelde for immaterielle eiendeler som software, kunderelasjoner, patenter og rettigheter og aktiverte utviklingskostnader. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivning årlig. Enkelte av konsernets balanseførte varemerker har ubestemt levetid.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Dersom det foreligger indikatorer på mulig verdifall, foretas en vurdering av verdifall. Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Dersom det ikke er mulig å beregne gjenvinnbart beløp for en enkelteiendel, beregnes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten som eiendelen er en del av. En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Forskning, utvikling og andre internt genererte immaterielle eiendeler

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

Internt genererte immaterielle eiendeler fra utvikling balanseføres dersom alle de følgende kriterier er oppfylt:

- 1) Eiendelen kan identifiseres
- 2) Ferd har både til hensikt og evne til å fullføre den immaterielle eiendelen, herunder at Ferd har tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser til å fullføre utviklingen og til å ta i bruk eller selge den immaterielle eiendelen
- 3) De tekniske forutsetningene for å fullføre den immaterielle eiendelen er kjente
- 4) Det er sannsynlig at eiendelen vil generere fremtidige kontantstrømmer
- 5) Utviklingskostnadene kan måles pålitelig

Internt genererte immaterielle eiendeler avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunkt eiendelene er tilgjengelig for bruk. Når kravet til balanseføring ikke er til stede, kostnadsføres utgiftene i perioden de er påløpt.

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Goodwill	2 805 230	2 679 348
Andre immaterielle eiendeler	1 629 983	1 638 311
Balanseført verdi 31.12.	4 435 213	4 317 659

2019	Aktiverte					
Beløp i NOK 1000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	utviklingskostnader	Kunde-relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	815 433	496 332	719 341	558 337	806 068	3 395 511
Årets tilgang	128 579	34 968	2 917	31 200	99 474	297 137
Avgang	-35 736	-1 905	-19 698	-	1 317	-56 022
Overføringer mellom anleggsgrupper	7 082	-	-	-	-	7 082
Omregningsdifferanse	-5 871	-	-2 583	-3 080	-	-11 534
Anskaffelseskost 31.12.	909 486	529 445	699 926	586 457	906 858	3 632 173
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	416 369	20 345	574 142	226 959	512 658	1 750 473
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	-9 316	-1 874	-	-	-	-11 190
Årets avskrivninger	82 510	4 166	53 627	40 750	88 159	269 213
Årets nedskrivninger	-	1 200	-	-	-	1 200
Avgang	-19 684	1 905	19 698	158	-1 317	760
Omregningsdifferanse	-2 757	-14	-4 567	-927	1	-8 265
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	467 122	25 728	642 900	266 940	599 501	2 002 191
Herav akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 801	24 400	10 961	31 778	-	69 941
Balanseført verdi 31.12.	442 365	503 717	57 027	319 517	307 357	1 629 983

Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset	3-10 år	10 år	10-15 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

2018

Beløp i NOK 1000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	Aktiverte utviklings- kostnader	Kunde- relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	670 052	455 413	700 834	519 752	806 068	3 152 118
Ordinære tilganger	141 137	40 969	16 901	34 865	0	233 873
Avgang	-2 945	-	-	-	-	-2 945
Omregningsdifferanse	7 189	-49	1 606	3 719	-	12 465
Anskaffelseskost 31.12.	815 433	496 332	719 341	558 337	806 068	3 395 511
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	359 796	-	520 664	186 684	431 919	1 499 062
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	-490	-2 874	-	-	-	-3 364
Årets avskrivninger	57 526	20	51 924	38 305	80 739	228 514
Årets nedskrivninger	-	23 199	-	-	-	23 199
Avgang	-6 128	-	-	-	-	-6 128
Omregningsdifferanse	5 665	-	1 555	1 970	-	9 189
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	416 369	20 345	574 142	226 959	512 658	1 750 473
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	4 268	23 199	1 000	31 778	-	60 245
Balanseført verdi 31.12.	398 084	470 240	145 199	331 378	293 410	1 638 311

Økonomisk levetid	3-5 år	> 20 år til ubegrenset	3-10 år	10 år	10-15 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Forskning og utvikling

Kostnadsførte utgifter til forskning og utvikling i regnskapsåret 2019 utgjorde 139 millioner kroner. Tilsvarende kostnad for 2018 var 108 millioner kroner.

Note 13 Goodwill og opplysninger om virksomhetssammenslutninger

Goodwill

I samsvar med IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger, har netto eiendeler for oppkjøpte selskaper blitt vurdert til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Den resterende del av vederlaget etter at kjøpesummen har blitt allokert til identifiserbare eiendeler og gjeld, er behandlet som goodwill. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap klassifiseres som immateriell eiendel.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall, og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

Ved testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter. Allokeringen skjer til de kontantstrømgenererende enheter eller grupper av kontantstrømgenererende enheter som forventes å få økonomiske fordeler av oppkjøpet.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til oppkjøpsmetoden. Oppkjøpsmetoden innebærer identifisering av det overtakende foretak, fastsettelse av overtakelsestidspunktet, innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendeler, de overtatte forpliktelser og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, og innregning og måling av goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår.

Eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelser overtatt eller pådratt vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Goodwill innregnes til summen av virkelig verdi av vederlaget, innregnet beløp på de ikke-kontrollerende eierinteressene og virkelig verdi på tidligere eierandeler, fratrasket netto identifiserbare eiendeler i virksomhetssammenslutningen. Direkte kostnader forbundet med oppkjøpet resultatføres.

Betingede vederlag fra konsernet innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer i det betingede vederlaget innregnes i resultatet løpende. Ved trinnvise virksomhetssammenslutninger måles konsernets tidligere eierandel til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Verdijusteringen resultatføres.

Tabellene under viser verdien og bevegelsene i de ulike goodwillpostene i konsernet:

2019

Beløp i NOK 1000	Interwell	Servi	Elopak	Mester- gruppen	Annet	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	1 212 016	397 245	576 554	733 253	28 508	2 947 576
Tilgang	-	-	-	155 000	-	155 000
Avgang	-	-	-	-20 898	-	-20 898
Valutaomregningsdifferanser	-	-	-8 764	-	-	-8 764
Anskaffelseskost 31.12.	1 212 016	397 245	567 790	867 355	28 508	3 072 914
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.	3 899	200 720	61 729	-	1 880	268 228
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	-
Valutaomregningsdifferanser	-	-	-544	-	-	-544
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	3 899	200 720	61 185	-	1 880	267 684
Balanseført verdi 31.12.	1 208 117	196 525	506 605	867 355	26 628	2 805 230

Endringer i 2019:

Mestergruppen kjøpte 100 % av Ski Bygg AS (kontroll fra 19.03.19), 100% av aksjene i LA Bygg AS (kontroll fra 01.01.2019) og 79,4 % av XL-BYGG AB i 2019 (kontroll fra 20.08.19). I den forbindelse ble det innregnet en goodwill på 155 millioner. Virksomhetene vil tilføre synergier mellom eksisterende og nyerhvervet virksomhet. Synergiene forventes realisert innen salg, samordnede innkjøpsbetingelser og logistikk.

2018

Beløp i NOK 1000	Interwell	Servi	Elopak	Mester- gruppen	Annet	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	1 212 016	396 524	579 574	654 434	28 508	2 903 725
Tilgang	-	721	-	88 465	-	89 186
Avgang	-	-	-	-9 645	-	-9 645
Valutaomregningsdifferanser	-	-	-3 020	-	-	-3 020
Anskaffelseskost 31.12.	1 212 016	397 245	576 554	733 253	28 508	2 947 576
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.	3 899	200 720	61 177	-	-120	265 675
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	-
Valutaomregningsdifferanser	-	-	552	-	-	552
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	3 899	200 720	61 729	-	1 880	268 228
Balanseført verdi 31.12.	1 208 117	196 525	514 825	733 253	26 628	2 679 348

Endringer i 2018:

Mestergruppen kjøpte 100 % av Pretre AS og 100 % av Jæren Treteknikk AS med regnskapsmessig virkning fra henholdsvis 15.02.2018 og 31.08.2018. I den forbindelse ble det innregnet en goodwill på 88 millioner. Virksomhetene vil tilføre verdifull industriell kapasitet og kompetanse for å kunne tilby bedre og mer effektive løsninger til markedet.

Oppkjøpet i Mestergruppen har påvirket Ferd's konsernregnskap med 293 millioner i inntekter og 30 millioner i EBITDA i perioden fra overtakelsestidspunktene til 31.12.18. Tilsvarende tall for hele året er 364 millioner i inntekter og 33 millioner i EBITDA.

Nedskrivningstester for goodwill:

Goodwill allokteres til konsernets kontantgenererende enheter og testes for verdifall årlig, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall. Testing for verdifall innebærer fastsettelse av gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten. Gjenvinnbart beløp blir fastsatt ved å neddiskontere forventede kontantstrømmer, basert på den kontantgenererende enhetens forretningsplaner. Diskonteringsrente benyttet på de fremtidige kontantstrømmene er basert på konsernets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad (WACC), tilpasset markedets oppfatning av risikoforhold for de enkelte kontantstrømsgenererende enheter. Vekstrater er benyttet for å fremskrive kontantstrømmer utover periodene dekket av forretningsplanene.

Kontantgenererende enheter:

Goodwillpostene som er spesifisert over knytter seg til Ferd Capitals investeringer i konsernselskapene Interwell, Servi, Elopak og Mestergruppen, samt noen mindre goodwillposter.

Kontantstrømmer:

Kontantstrømmene som legges til grunn for verdifalltesten er basert på forutsetninger om fremtidige salgsvolum, utsalgspriser og direkte kostnader. Disse forutsetningene baseres på historisk erfaring fra markedet, vedtatte budsjetter og konsernets forventninger om endringer i markedet. Ved gjennomføring av verdifallstest er konsernets forventninger at det ikke vil være vesentlige endringer i dagens handelsnivå, slik at forventet kontantstrøm i stor grad er en videreføring av observerte trender.

Gjennomsnittlig vekstrate er i perioden 2 til 5 år basert på Ferd's forventninger om markedsutviklingen som virksomheten opererer i. Ferd benytter en stabil vekstrate for å ekstrapolere kontantstrømmer utover 5 år.

EBITDA representerer driftsmargin før avskrivninger, og er estimert basert på forventet fremtidig utvikling i markedet. Kommiterte effektivitetsprogrammer for driften er hensyntatt. Endringer i utfallet for disse initiativene kan påvirke fremtidig estimerte EBITDA.

Det er tatt hensyn til investeringskostnader nødvendig for å møte forventet vekst i inntektene. Basert på ledelsens vurderinger, inkluderer ikke estimerte investeringskostnader investeringer som forbedrer den nåværende ytelsen til eiendeler. De relaterte kontantstrømmer har blitt behandlet tilsvarende.

Diskonteringsrenter:

Fastsatt kontantstrøm neddiskonteres med diskonteringsrente. Diskonteringsrenten reflekterer markedets vurdering av risiko knyttet til den kontantgenererende enheten. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på gjennomsnittlig vektet kapitalavkastningskrav for bransjen. Denne satsen er ytterligere justert for å reflektere spesifikke risikoforhold knyttet til den kontantgenererende enheten som ikke er reflektert i kontantstrømmene. Ettersom Elopak har funksjonell valuta Euro er det også tatt utgangspunkt i en Euro-rente.

Benyttet diskonteringsrente og andre forutsetninger er vist nedenfor.

	Diskonteringsrente etter skatt (WACC)		Vekstrate år 2 - 5		Langsiktig vekstrate	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Interwell	9,0 %	9,0 %	5,0 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %
Servi	9,8 %	6,6 %	5,1 %	6,9 %	2,0 %	1,5 %
Elopak	5,1 %	5,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Mestergruppen	13,9 %	14,1 %	2,5 %	2,5 %	2,0 %	2,5 %

Interwell

Oppkjøpet av Interwell i 2014 medførte en innregning av goodwill på 345 millioner kroner på Ferd-nivå. I Interwell-konsernet eksisterer det imidlertid ytterligere 863 millioner kroner i goodwill fra oppkjøp gjennomført av Interwell. Denne goodwillen er allokert til hele Interwell som en felles kontantgenererende enhet, som er det nivået Ferd følger opp Interwell.

Servi

Goodwill identifisert ved oppkjøpet av Servi er allokert til Servi samlet som kontantgenererende enhet. Dette skyldes Servis samordnede og velintegreerte virksomhet. Balanseført verdi pr 31.12.19 er på 197 millioner kroner etter at vi i 2015 gjennomførte en nedskrivning på 200 millioner.

Elopak

Goodwill vedrørende Elopak er allokert til den kontantgenererende enheten Europa, som består av Elopaks europeiske markeder samt den interne produksjons- og forsyningsorganisasjonen. Denne goodwillposten har en bokført verdi på 507 millioner kroner pr. 31.12.2019. Begrunnelsen for å definere Europa som kontantgenererende enhet er dynamikken i det europeiske markedet. Trenden er at kunder slår seg sammen og lett har tilgang på tilbudet i hele Europa. Elopak tilpasser seg kundene ved å fordele produksjon av kartonger for de ulike markedene i henhold til optimal produksjonseffektivitet i Europa. Historiske geografiske kriterier for produksjon og etterspørsel fra kunder er ikke lenger så fremtredende. Som følge av utviklingen, vil splitten av marginer langs Elopaks verdikjede kunne endres fra et år til et annet, hvilket fører til at samlet europeisk virksomhet blir den beste indikatoren for å vurdere om verdien av goodwill er intakt.

Mestergruppen

Goodwill vedrørende Mestergruppen er allokert til Mestergruppen samlet som en kontantgenererende enhet, som er det nivået Ferd følger opp Mestergruppen. I forbindelse med oppkjøpet av Nordek og Byggtorget i 2016 ble det innregnet goodwill på 426 millioner og i 2017 ble det innregnet ytterligere 228 millioner i goodwill som følge av oppkjøpet av Saltdalsbygg. I 2018 ble det blitt innregnet goodwill på 88 millioner knyttet til kjøpet av Pretre AS og Jæren Treteknikk AS. I 2019 er det innregnet ytterligere 155 millioner knyttet til oppkjøp av XL-BYGG AB, Ski Bygg AS og LA Bygg AS. Total goodwill knyttet til Mestergruppen er per 31.12.2019 867 millioner.

Konklusjon

For alle kontantgenererende enhetene er beregnet gjenvinnbart beløp i verdifallstestene positive og basert på testene konkluderes det med at det ikke foreligger verdifall som vil medføre nedskrivning i 2019. Usikkerheten forbundet med forutsetningene testingen for verdifall bygger på er belyst gjennom sensitivitetsanalyser. Konklusjonene er testet for endringer i diskonteringssatsen og vekstratene.

Note 14 Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet, herunder lånekostnader. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Varige driftsmidler som er aktivert under en finansiell leasing, blir avskrevet over det korteste av utnyttbar levetid og avtalt leieperioden. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Dersom det foreligger indikatorer på mulig verdifall, foretas en vurdering av verdifall. Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Dersom det ikke er mulig å beregne gjenvinnbart beløp for en enkelteiendel, beregnes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten som eiendelen er en del av. En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

2019

Beløp i NOK 1000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	1 144 870	5 981 843	571 637	7 698 349
Tilgang ved oppkjøp	17 325	18 190	57 761	93 277
Ordinære tilganger	61 382	647 319	49 733	758 434
Avgang	-62 353	-349 683	-93 409	-505 444
Overføring mellom anleggsgrupper	40 858	-48 210	7 352	-
Valutaomregningsdifferanser	-3 760	-13 796	292	-17 264
Anskaffelseskost 31.12.	1 198 323	6 235 663	593 365	8 027 352
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	533 058	4 176 109	407 639	5 116 807
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp	12 149	13 901	34 909	60 959
Årets avskrivninger	34 290	367 719	49 031	451 040
Årets nedskrivninger	3 584	12 786	569	16 940
Avgang av- og nedskrivninger	-55 806	-363 375	-76 167	-495 348
Overføring mellom anleggsgrupper	16 315	-19 363	3 046	-2
Valutaomregningsdifferanser	-1 632	-11 587	-490	-13 710
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	541 959	4 176 191	418 537	5 136 687
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 291	52 736	951	55 978
Balanseført verdi 31.12.	656 365	2 059 472	174 828	2 890 665
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Tomter avskrives ikke				

2018

Beløp i NOK 1000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	957 984	5 628 127	492 820	7 078 931
Tilgang ved oppkjøp	87 145	70 759	25 252	183 156
Ordinære tilganger	111 290	443 798	57 961	613 049
Avgang	-16 342	-202 311	-14 104	-232 757
Overføring mellom anleggsgrupper	-	-7 848	7 848	-
Valutaomregningsdifferanser	4 794	49 317	1 860	55 971
Anskaffelseskost 31.12.	1 144 870	5 981 843	571 637	7 698 349
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	484 874	3 897 324	356 365	4 738 564
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp	5 878	30 509	18 312	54 699
Årets avskrivninger	39 776	345 411	35 505	420 691
Årets nedskrivninger	-	24 831	12	24 843
Avang avskrivninger	-1 651	-164 576	-3 134	-169 361
Valutaomregningsdifferanser	4 182	42 610	579	47 371
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	533 058	4 176 109	407 639	5 116 807
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	1 957	69 162	544	71 664
Balanseført verdi 31.12.	611 811	1 805 734	163 998	2 581 542
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Tomter avskrives ikke				

Note 15 Andre driftskostnader

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Salgs- og administrasjonskostnader	342 901	303 060
Leie av bygninger o.l.	123 573	278 428
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	319 513	214 492
Reisekostnader	202 593	213 918
Tap og endring i nedskrivning for verdifall fordringer	53 500	26 439
Andre kostnader	637 663	534 120
Sum	1 679 742	1 570 457

Note 16 Kostnadsførte honorar til revisorer

Revisjons- og rådgivningsselskapet PwC er Ferd's konsernrevisor. Enkelte selskaper i konsernet revideres av andre revisjonsselskaper.

Beløp i NOK 1000	Revisjons- honorar	Andre attestasjons- tjenester	Skattemessige tjenester	Andre tjenester utenfor revisjon	Sum
2019					
PwC	9 525	432	1 708	9 725	21 390
Andre	830	90	940	8	1 868
Sum	10 355	522	2 648	9 733	23 258
2018					
EY	3 507	18	906	1 020	5 451
Andre	13 820	1 027	1 757	2 582	19 186
Sum	17 327	1 045	2 663	3 602	24 637

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester.

Alle beløp er eks mva.

Note 17 Investeringer etter egenkapitalmetoden

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

For tilknyttede selskaper eid direkte av investeringsselskapet Ferd AS er unntaket fra bruk av egenkapitalmetoden i henhold til IAS 28 lagt til grunn for presentasjon av investeringene i forretningsområdet Ferd Capital. Disse investeringene innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som er eiet gjennom investeringene som konsolideres, regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden og klassifiseres som anleggsmiddel i balansen. Egenkapitalmetoden innebærer at konsernets andel av årets over- eller underskudd i investeringen presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Balanseført verdi av investeringen tillegges Ferd's andel av totalresultatet i investeringen. Korreksjoner gjøres for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Balanseført verdi av investeringer i tilknyttede selskaper klassifiseres som "Investeringer etter egenkapitalmetoden" og inkluderer goodwill identifisert på overtakelsestidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

For spesifikasjon av hvilke selskaper som behandles til virkelig verdi og hvem som behandles til egenkapitalmetoden henvises det til oppstilling av investeringer i note 7.

2019	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Impresora Del Yaque	Tiede- manns- byen DA	Andre	Sum
Beløp i NOK 1000						
Eier- og stemmeandel	49%	49%	51%	50%		
Anskaffelseskost 1.1	68 469	193 756	43 297	27 548	191 188	524 258
Andel av resultat 1.1	32 634	114 764	45 489	102 698	52 588	348 173
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	-	-	-	-	-3 364	-3 364
Overføring fra selskapet	-11 007	-45 160	-8 502	-75 048	-2 365	-142 082
Føringer direkte mot egenkapitalen	10	230	-	-	-	240
Omregningsdifferanser/elimineringer	-15 454	-80 970	-13 770	-	730	-109 464
Balanseført verdi 1.1	74 652	182 620	66 514	55 199	238 777	617 762
Avgang i løpet av året	-	-	-	-133 900	-	-133 900
Andel av årets resultat	-62 909	26 622	19 646	81 457	77 460	142 276
Nedskrivning av goodwill	-	-	-	-	-14 993	-14 993
Overføringer fra selskapet	-	-34 130	-8 720	-	-500	-43 350
Føringer direkte mot egenkapitalen	2 532	-640	-	-	-	1 892
Omregningsdifferanser/elimineringer	1 222	11 390	-2 670	-	-1 146	8 796
Balanseført verdi 31.12	15 497	185 862	74 770	2 756	299 598	578 483

2018	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Impresora Del Yaque	Tiede- manns- byen DA	Andre	Sum
Beløp i NOK 1000						
Eier- og stemmeandel	49%	49%	51%	50%		
Anskaffelseskost 1.1	68 469	193 756	43 297	27 548	185 938	519 008
Andel av resultat 1.1	29 796	79 834	28 753	51 550	-24 991	164 942
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	-	-	-	-	-3 364	-3 364
Overføring fra selskapet	-	-	-	-	5 643	5 643
Føringer direkte mot egenkapitalen	-	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanser/elimineringer	-19 936	-92 676	-15 292	-	730	-127 174
Balanseført verdi 1.1	78 329	180 914	56 758	79 098	163 956	559 055
Tilgang i løpet av året	-	-	-	-	5 250	5 250
Salg i løpet av året	-	-	-	-	-	-
Reklassifiseringer	-	-	-	-	-	-
Andel av årets resultat	2 838	34 930	16 736	51 148	77 579	183 231
Overføringer fra selskapet	-11 007	-45 160	-8 502	-75 048	-8 008	-147 725
Føringer direkte mot egenkapitalen	10	230	-	-	-	240
Omregningsdifferanser/elimineringer	4 482	11 706	1 522	-	-	17 710
Balanseført verdi 31.12	74 652	182 620	66 514	55 199	238 777	617 762

Oppstillingen nedenfor viser en oversikt over finansiell informasjon knyttet til Ferd's største investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter på 100 prosentbasis. Oppgitte tall representerer regnskapsåret 2019. Tallene er ikke revidert.

Beløp i NOK 1000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Impresora Del Yaque	Tiede- manns- byen DA
Driftsinntekt	156 914	293 285	103 266	546 062
Resultat etter skatt og minoritet	-2 237	26 622	19 646	162 914
Sum eiendeler	116 203	199 153	85 443	25 030
Sum gjeld	59 047	43 835	11 311	19 517

- Al-Obeikan Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Saudi-Arabia som selger kartong til kunder i Midt-Østen og Nord-Afrika.
- Lala Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Mexico som selger kartonger til markedet i Nord- og Sør-Amerika.
- Impresora Del Yaque er en kartongprodusent med fabrikk i Den Dominikanske Republikk som selger til kartonger til markedet i Mellom- og Sør-Amerika.
- Tiedemannsbyen DA eies av Ferd og Skanska og utvikler boligeiendommer på den gamle fabrikktomten til Tiedemanns tobakksfabrikker på Ensjø.

Eierandel, transaksjoner og mellomværende med selskap behandlet etter egenkapitalmetoden

Beløp i NOK 1000	Eierandel/ stemmandel	Salg fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet til Ferd	Ferds kortsiktige fordringer / (gjeld) netto mot tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	Ferds garantier for tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet			
	2019	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	49,0 %	315	-	11 183	5 019	-	-
Frogn Næringspark AS	25,0 %	-	-	-	2 682	-	-
Hafslby AS	25,0 %	-	-	-	195	-	-
Impresora Del Yaque	51,0 %	394	1 852	305	461	-	-
Lala Elopak S.A. de C.V.	50,0 %	185 881	213 132	-6 897	-3 368	-	-
Lofoten Tomteselskap AS	50,0 %	-	-	-	-	-	-
Sanderveien 18 AS	50,0 %	-	-	-	-	-	-
Sum		186 590	214 984	11 552	4 989	-	-

Note 18 Spesifikasjon av finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Renteinntekter fra bankinnskudd	100 317	96 363
Renteinntekter fra nærstående parter	3 409	6 496
Andre renteinntekter	13 428	9 319
Agio og andre finansinntekter	57 906	50 277
Sum	175 059	162 455

Finanskostnader

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Rentekostnader til kredittinstitusjoner	250 164	196 976
Rentekostnader til nærstående parter	39 984	25 838
Andre rentekostnader	33 718	9 357
Disagio og andre finanskostnader	278 909	264 177
Sum	602 775	496 349

Note 19 Pensjonskostnader og forpliktelser

KONSERNETS PENSJONSORDNINGER

Innskuddsbaserte ordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Ytelsesbaserte ordninger

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordninger som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP. Ferd har ytelsesbaserte ordninger i Norge, USA og Sveits.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Konsernets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrasket forventet avkastning på pensjonsmidlene resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører actuarielle gevinster og tap.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller (K2013).

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31.desember

	2019	2018
Diskonteringsrente	2,00%	2,00%
Forventet lønnsvekst	2,75%	2,75%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	2,50%	2,50%

Intervall for økonomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31.desember

	2019	2018
Diskonteringsrente	0,60 - 2,00 %	0,60 - 2,00 %
Forventet lønnsvekst	0,00 - 2,50 %	0,00 - 2,50 %
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0,00 - 1,75 %	0,00 - 1,75 %

PENSJONSFORPLIKTELSE

Avstemming av netto pensjonsforpliktelse mot balanse

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	-70 737	-70 530
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	968	1 443
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	-69 770	-69 087

YTelsesBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Nåverdi av ikke-fondbaserte pensjonsforpliktelser	-62 245	-30 163
Nåverdi av helt eller delvis fondbaserte pensjonsforpliktelser	-64 080	-98 086
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-126 324	-128 249
Virkelig verdi av pensjonsmidler	56 555	59 162
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	-69 770	-69 087

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 1.1	128 259	377 738
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	5 573	5 380
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 816	5 704
Demografiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	-1 809	2 136
Økonomiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	657	-1 593
Oppgjør pensjonsordninger	-4 300	-247 400
Utbetalte ytelser	-3 701	-11 395
Arbeidsgiveravgift	-128	-306
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	-42	-2 014
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	126 324	128 249

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1000	2019
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 1-5	38 723
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 6-10	34 719
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 11-20	52 882
Total ytelsespensjon til forfall	126 324

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1.1.	59 162	220 560
Forventet avkastning på pensjonsmidler	1 081	2 560
Økonomiske estimatavvik på pensjonsmidlene	-62	695
Bidrag fra arbeidsgiver	844	73 720
Oppgjør	-80	-161 037
Utbetalte ytelser	-4 300	-75 825
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	-90	-1 510
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	56 555	59 162

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1000	Hvorav aktivt marked:	2019	2018
Egenkapitalinstrumenter	-	355	358
Statsobligasjoner	-	7 960	8 028
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld	-	-	32 526
Investeringsfond	-	-	6 214
Eiendomsinvesteringer	-	1 401	5 820
Bankinnskudd	-	69	70
Andre eiendeler	-	46 770	6 145
Sum pensjonsmidler	-	56 555	59 162

Estimatavvik innregnet i totalresultatet

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	1 152	-543
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	-62	695
Skatteeffekt (se note 9)	259	246
Netto estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	1 349	398

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	6 262	4 903
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	155 227	143 193

Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	161 489	148 096
---	----------------	----------------

PENSJONSKOSTNADER TIL YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	5 573	5 380
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	817	-171
Arbeidsgiveravgift	-128	-306
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i lønnskostnader	6 262	4 903

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 816	5 704
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-1 081	-2 560
Sum pensjonskostnader for ytelsesordninger innregnet i finanskostnader	735	3 144

Note 20 Varer

Varelager vurderes til laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost for beholdninger er basert på FIFO-metoden. For ferdigtilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader og andre direkte kostnader. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket variable kostnader for ferdigstillelse og salg.

2019

Beløp i NOK 1000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	375 264	1 536 080	1 696 927	3 608 271
Ukurans per 1.1.	-10 462	-39 824	-99 047	-149 334
Nedskrivning	-33 068	21 012	-51 960	-64 016
Reversert nedskrivning	2 069	18 365	23 090	43 525
Valutaomregning	-22	180	477	635
Ukurans per 31.12.	-41 480	-266	-127 146	-168 892
Balanseført verdi 31.12.	333 784	1 535 814	1 569 781	3 439 379

2018

Beløp i NOK 1000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	624 814	1 089 437	1 497 173	3 211 424
Ukurans per 1.1.	-16 620	-38 873	-82 468	-137 962
Nedskrivning	-1 327	-17 983	-40 277	-59 588
Reversert nedskrivning	7 375	17 332	24 415	49 123
Valutaomregning	110	-300	-716	-906
Ukurans per 31.12.	-10 462	-39 824	-99 047	-149 334
Balanseført verdi 31.12.	614 351	1 049 612	1 398 126	3 062 090

Note 21 Kortsiktige fordringer

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Kundefordringer brutto	2 407 740	2 069 453
Nedskrivninger kundefordringer	-81 359	-51 937
Sum kundefordringer 31.12	2 326 381	2 017 516
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	9 474	247 376
Sum andre kontraktseiendeler 31.12	9 474	247 376
Mva og skattefordringer	255 851	255 670
Kortsiktige rentebærende fordringer	17 481	15 484
Finansielle instrumenter	81 170	-
Andre kortsiktige fordringer	993 188	652 686
Sum andre fordringer 31.12.	1 347 690	923 841
Sum kortsiktige fordringer 31.12	3 683 545	3 188 733
Forfalte kundefordringer etter alder		
Beløp i NOK 1000	2019	2018
Opp til 30 dager	257 361	363 322
30 til 60 dager	97 741	91 112
60 til 90 dager	20 807	37 082
Over 90 dager	255 970	180 727
Sum	631 878	672 244

Note 22 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.19 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.2019 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%
Totalt antall aksjer	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:

	Rolle	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	69,94%	15,20%

Katharina G. Andresen og Alexandra G. Andresen eier til sammen 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS gjennom sine holdingsselskaper Ferd KGA AS og Ferd AGA AS.

Note 23 Ikke-kontrollerende interesser

Datterselskap	Interwell	Mestergruppen	Andre	Total
Forretningskontor	Stavanger	Oslo		
Ferds eierandel og stemmeandel	64,3 %	78,0 %		
Ikke-kontrollerende andel	35,7 %	22,0 %		
Beløp i NOK 1000				
Ikke-kontrollerende interesse 01.01.2019	556 765	405 824	11 825	974 414
Utbytter og kapitalendringer	164 953	-41 259	-	123 695
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-7 272	-	-7 272
Totalresultat tilordnet ikke-kontrollerende interesser	71 940	13 526	-	85 466
Omregningsdifferanser	5 228	2 308	-110	7 426
Ikke-kontrollerende interesse 31.12.2019	798 886	373 128	11 715	1 183 729

Sammendrag av finansiell informasjon fra datterforetakene:

Beløp i NOK 1000	Interwell	Mestergruppen
Driftsinntekt	1 347 170	9 916 891
Driftsresultat	232 145	157 423
Resultat etter skatt	201 330	58 447
Anleggsmidler	783 688	1 678 320
Omløpsmidler	790 857	2 321 116
Langsiktig gjeld	310 257	832 803
Kortsiktig gjeld	266 624	2 519 246

Note 24 Langsiktig gjeld

Beløp i NOK 1000	Lånebeløp i valuta 2019	Lånebeløp i NOK 2019	Lånebeløp i NOK 2018
NOK		2 778 937	2 419 882
EUR	199 047	2 156 562	2 270 540
DKK	-	-	266 445
Balanseførte lånekostnader		-6 492	-2 595
Balanseført verdi 31.12.		4 929 007	4 954 273
Øvrig langsiktig gjeld		186 676	157 469
Sum langsiktige forpliktelser		5 121 923	5 111 096

Kontraktsmessige avdrag

Beløp i NOK 1000	2019
2020	1 288 743
2021	935 192
2022	2 691 568
2023 eller senere	212 912
Sum	5 128 415
Balanseførte lånekostnader	-6 492
Balanseført verdi 31.12.	5 121 923

Første års avdrag av langsiktig gjeld er presentert som del av kortsiktig rentebærende gjeld.

Langsiktig leieforpliktelser knyttet til finansielle leieavtaler er omtalt i note 34.

Note 25 Annen kortsiktig gjeld

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Leverandørgjeld	2 824 475	2 006 801
Skyldige offentlige avgifter	323 216	296 170
Annen kortsiktig gjeld	2 019 563	1 437 876
Sum	5 167 253	3 740 848

Note 26 Pantstillelser, garantier og betingede forpliktelser

Bokført gjeld som er sikret ved pant

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Lånefasiliteter	3 667 799	3 157 134
Faktoring	-	2 795
Sum	3 667 799	3 159 929

Lånefasiliteter består av ulike kredittfasiliteter i konsernet. Disse er typisk sikret ved fordringer, varelager, driftsmidler og investeringseiendom. Rentebetingelsene er flytende renter.

Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Investeringseiendom	2 420 000	2 394 743
Andre varige driftsmidler	1 502 795	568 695
Varelager	1 763 389	1 385 402
Fordringer	1 483 521	1 317 395
Andre eiendeler	151 295	89 326
Sum	7 320 999	5 755 560

Maksimal eksponering på overnevnte eiendeler	7 320 999	5 755 560
--	-----------	-----------

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Kommitert kapital til fondsinvesteringer	946 431	849 672
Kommiterte egenkapitalinnskudd i selskapsinvesteringer	-	175 000
Garantiansvar uten sikkerhet	275 128	55 161
Klausuler vedrørende minimumskjøp i avtaler med leverandør	42 257	670 823
Andre forpliktelser ¹⁾	10 978	66 455
Sum	1 274 794	1 817 110

¹⁾ Andre forpliktelser knytter seg hovedsakelig til tilbakekjøpsforpliktelser på salg av maskiner, samt investeringsforpliktelser knyttet til utvikling av investeringseiendom og bygging av produksjonsanlegg.

Note 27 Risikostyring – Operasjonell drift

Risikostyring vedrørende investeringsvirksomheten i Ferd er omtalt i note 6.

Valutarisiko

Kontrakterte valutastrømmer fra operasjonell drift sikres normalt i sin helhet, og prognostiserte kontantstrømmer sikres i en viss utstrekning. Renteutbetalinger relatert til konsernets lån i utenlandsk valuta sikres langt på vei av motgående kontantstrømmer fra konsernets virksomhet. Instrumenter som valutaterminkontrakter, valutabytteavtaler og opsjoner kan benyttes for å styre konsernets valutaeksponering.

Utestående valutaterminforretninger knyttet til operasjonell drift:

Beløp i NOK 1000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	1 750 522	USD	-200 000
	NOK	987 202	EUR	-100 000
	JPY	3 201 180	EUR	-25 527
	NOK	200 430	EUR	-19 797
	USD	474	EUR	-398
	EUR	6 723	USD	-7 751
	CAD	5 220	USD	-3 947
	USD	3 947	CAD	-5 220

Valutaterminforretningene forfaller i løpet av 2020 og 2021.

Renterisiko

Konsernet har kortsiktig rentebinding på langsiktige innlån i overensstemmelse med egne retningslinjer. Dette gjelder for lån i norske kroner så vel som i utenlandsk valuta. Konsernet benytter renteswapper for å redusere renteeksponeringen ved å bytte fra flytende renter til faste renter for en del av lånene.

Utestående renteswapper

Beløp i NOK 1000					Gjenstående løpetid
	Valuta	Beløp	Mottar	Betaler	
	EUR	150 000	3M EURIBOR	Fast 0,13% - 0,7%	0 - 6 år

Tabellen inkluderer derivater for sikring.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en motpart vil misligholde sine kontraktsmessige forpliktelser som resulterer i økonomisk tap for konsernet. Konsernet har vedtatt en policy om å kun være eksponert mot kredittverdige motparter, og innhenter uavhengige kreditanalyser for alle vesentlige motparter der dette er tilgjengelig. I de tilfeller dette ikke er tilgjengelig benytter konsernet annen offentlig tilgjengelig finansiell informasjon og egen handel for å vurdere kredittverdigheten.

Note 28 Sikringsbokføring – Operasjonell drift

Ferd har kontantstrømsikring knyttet til sikring av valutatransaksjoner og råvarepriser. Sikring knyttet til renter ble avsluttet 1. juli 2017. Gjenværende sikringsreserver blir overført til resultatet i takt med rentebetalingene på lånene som ble sikret.

Sikringsreserven består av den effektive delen av akkumulerte netto endringer i virkelig verdi av kontantstrømsikring relatert til sikrede transaksjoner som foreløpig ikke har funnet sted. Bevegelser i sikringsreserven er beskrevet i tabellen nedenfor.

Beløp i NOK 1000	2019			2018		
	Inngående Balanse	Årets endring	Utgående balanse	Inngående Balanse	Årets endring	Utgående balanse
Råvarederivater	-38 550	9 213	-29 337	27 665	-66 215	-38 550
Valutaterminer	-3 492	6 313	2 821	-22 701	19 209	-3 492
Renteswapper	-1 821	1 361	-460	-7 524	5 703	-1 821
Valutaomregning	-1 706	-109	-1 815	-1 420	-286	-1 706
Utsatt skatt	10 733	-3 620	7 113	-589	11 322	10 733
Totalt	-34 836	13 158	-21 678	-4 569	-30 267	-34 836

Gevinst/tap overført fra andre inntekter og kostnader i resultatregnskapet i perioden er inkludert i følgende poster i resultatregnskapet:

Beløp i NOK 1000	2019	2018
Salgsinntekter	148	-653
Varekostnader	1 951	1 132
Andre driftskostnader	995	4 568
Netto finansresultat	-1 360	-5 595
Sum	1 586	105

Note 29 Likviditetsrisiko

Finansiering og Finansielle covenants

Ferd AS har en fler-valuta konsernkontoordning for noen datterselskaper som administreres fra Lysaker. De fleste datterselskapene til Ferd Eiendom inngår imidlertid ikke i denne. Fler-valuta konsernkontoordning inkluderer NOK, USD, EUR, DKK, SEK og CHF og presenteres netto i konsernet.

Ferd AS har to lånefasiliteter på tilsammen 7 milliarder NOK. Per 31.12.2019 er det trukket 100 millioner NOK på den ene lånefasiliteten. Ferd har finansielle covenants med krav knyttet til 1) Egenkapitalandel, 2) Bokført egenkapital og 3) Likvide midler. Per 31.12.2019 var Ferd god margin til disse kravene.

Alle datterselskaper/underkonsern som Ferd har investert i har egne bankforbindelser, konsernkontoordning og finansiering. Underkonsernene har egne finansielle covenants tilpasset sin virksomhet. Per 31.12.2019 er ingen av selskapene i brudd med kravene.

Likviditetsrisiko- operasjonell drift

Likviditetsrisiko i operasjonell drift knytter seg hovedsakelig til risikoen for at Elopak, Mestergruppen, Interwell, Servi og Brav ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Den operasjonelle likviditetsrisikoen styres ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på bankfasiliteter og lånerammer, samt ved kontinuerlig overvåkning av fremtidige og faktiske kontantstrømmer.

Følgende tabeller gir en oversikt over konsernets kontraktsmessige løpetid for finansielle forpliktelser etter forfall. Tabellene er utarbeidet basert på den tidligste datoen konsernet kan bli pålagt å betale.

31.12.19

Beløp i NOK 1000	År 1	År 2-3	Over 3 år	Sum
Kredittinstitusjoner	1 870 846	2 074 946	2 866 793	6 812 585
Leverandørgjeld	2 825 164	-	-	2 825 164
Øvrig langsiktig gjeld	-	181 260	5 415	186 676
Annen kortsiktig gjeld	2 366 331	-	-	2 366 331
Sum ¹⁾	7 062 341	2 256 206	2 872 209	12 190 756

31.12.18

Beløp i NOK 1000	År 1	År 2-3	Over 3 år	Sum
Kredittinstitusjoner	1 252 807	3 884 890	1 071 978	6 209 675
Leverandørgjeld	2 006 801	-	-	2 006 801
Øvrig langsiktig gjeld	-	58 815	98 654	157 469
Annen kortsiktig gjeld	1 434 520	-	-	1 434 520
Sum ¹⁾	4 694 128	3 943 706	1 170 632	9 808 465

¹⁾ Tabellen inkluderer ikke leieforpliktelser, garantiforpliktelser og ikke balanseførte forpliktelser. Se nærmere beskrivelse av disse i note 26, note 30 og note 34.

Tabellen nedenfor viser forventede inn- og utbetalinger på derivater:

31.12.19

Beløp i NOK 1000	År 1	År 2-3	Over 3 år	Sum
Renteswapper	1 273	-3 147	-29 335	-31 209
Valutaterminer	67 186	2 022	-	69 208
Råvarederivater	-16 039	-12 971	-	-29 009
Sum	52 420	-14 095	-29 335	8 990

31.12.18

Beløp i NOK 1000	År 1	År 2-3	Over 3 år	Sum
Renteswapper	-2 801	-1 844	-12 474	-17 119
Valutaterminer	-35 509	2 159	-	-33 350
Råvarederivater	-15 420	-23 130	-	-38 550
Sum	-53 730	-22 815	-12 474	-89 019

Trekkfasiliteter

Tabellen under viser en oversikt over benyttet og ubenyttede trekkfasiliteter pr 31.12.

	2019		2018	
	Benyttet	Ubenyttet	Benyttet	Ubenyttet
<u>Kassekreditt</u>				

Sikret	197 289	662 711	-	60 000
Usikret	240 095	320 376	147 249	576 767
<u>Lånefasiliteter</u>				
Sikret	437 000	378 000	607 303	103 000
Usikret	2 456 560	1 488 960	2 755 986	1 423 334
<u>Faktoring</u>				
Sikret	-	-	2 795	-
Usikret	534 342	884 743	675 480	714 686
Sum sikret	634 289	1 040 711	610 098	163 000
Sum usikret	3 230 996	2 694 080	3 578 715	2 714 787

Endring i forpliktelser fra finansielle aktiviteter

	Langsiktige lån	Kortsiktige lån	Leie- forpliktelser	Derivater	Annet	Sum
Saldo pr. 01.01.19	4 954 273	1 252 807	9 066	104 004	29 517	6 349 666
<u>Endringer med kontanteffekt:</u>						
Innbetalinger ved låneopptak	552 625	393 147	-	22 453	-	968 225
Nedbetalinger inkl. renter	-417 679	-	-	-102 202	-29 517	-549 398
Reklassifiseringer	-208 813	220 034	-9 066	-	-	2 155
Endring er i virkelig verdi	-7 390	-	-	-	-	-7 390
Valutaendring	3 941	-1 783	-	-	-	2 158
Saldo pr. 31.12.19	4 929 007	1 864 411	-	24 255	-	6 817 673

	Langsiktige lån	Kortsiktige lån	Leie- forpliktelser	Derivater	Annet	Sum
Saldo pr. 01.01.18	3 984 006	1 243 055	2 381	-22 312	23 558	5 230 688
<u>Endringer med kontanteffekt:</u>						
Innbetalinger ved låneopptak	1 096 427	636 806	-	-2 476	5 499	1 736 256
Nedbetalinger inkl. renter	-147 943	-645 403	-1 612	22 235	-	-772 724
Reklassifiseringer	-29 712	17 493	8 330	3 890	-	-
Endringer i virkelig verdi	-	-	-	102 667	-	102 667
Valutaendring	51 495	856	-33	-	460	52 779
Saldo pr. 31.12.18	4 954 273	1 252 807	9 066	104 004	29 517	6 349 666

Leieforpliktelser knyttet til bruksrettigheter er fra 2019 omtalt i note 34.

Note 30 Operasjonelle og finansielle leieavtaler

Konsernet har fra 01.01.2019 implementert IFRS 16 Leieavtaler. Konsernets leieavtaler er således omtalt i note 34. Tabellene under er medtatt for å vise tallene for 2018.

Konsernet som utleier, operasjonell leasing

Konsernet leier ut utstyr og anlegg ved operasjonelle leieavtaler. I hovedsak leies maskiner ut til kunder av Elopak som benytter de i sin egen produksjon.

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra operasjonelle leasingavtaler	2018
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	156 415
Sum	156 415

På balansedagen har konsernet kontrahert følgende fremtidige minimumsleier:	2018
Totalt forfall neste år	116 109
Totalt forfall 2-5 år	225 818
Totalt forfall etter 5 år	24 284
Sum	366 211

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Konsernet som utleier, finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra finansielle leasingavtaler	2018
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	42 310

På balansedagen har konsernet kontrahert følgende fremtidige minimumsleier:	2018
Brutto fordringer fra leieavtaler	43 862
Ikke-opptjent finansinntekt	-7 332
Nettoinvestering fra finansielle lease (nåverdi)	36 530

Konsernet som leietaker, operasjonell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader fra operasjonelle leasingavtaler	2018
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	258 970
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som kostnad	73 293
Fremleieinnbetalinger innregnet som kostnadsreduksjoner	1 199
Totale leiekostnader	333 462

Forfaller til betaling	2018
Totalt forfall neste år	341 626
Totalt forfall 2-5 år	928 614
Totalt forfall etter 5 år	780 778
Total	2 051 018

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Fordeling av den samme leieforpliktelsen på leieobjekt	2018
Bygninger og tomter	1 714 465
Maskiner og anlegg	195 269
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	141 285
Totale leieforpliktelser knyttet til operasjonell innleie	2 051 018

Konsernet som leietaker, finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader fra finansielle leasingavtaler	2018
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	480
Totale leiekostnader	480

Netto balanseført verdi av leasede eiendeler, fordelt på anleggsklasse:	2018
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	10 528
Total balanseført verdi av leasede eiendeler	10 528

Driftsmidlene inngår også i driftsmiddelnoten (note 14).

Note 31 Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående part. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er beskrevet i note 17.

Styret og ledende ansatte

Rettigheter og forpliktelser som styremedlem fremgår av selskapets vedtekter og norsk lov. Selskapet har ingen vesentlige avtaler med foretak hvor et styremedlem har betydelig interesse. Eierandeler i Ferd AS eid av styrets leder fremkommer av note 22. Informasjon om honorar til styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av note 11.

Note 32 Hendelser etter balansedagen

Koronaviruset

På balansedagen 31.12.19 var det kun et begrenset antall tilfeller av ukjent virus rapportert til WHO (Verdens helseorganisasjon), og det forelå ikke kjente tilfeller hvor viruset var overført mellom mennesker. WHO erklærte koronautbruddet som en global folkehelsekrise 30. januar 2020 og som en global pandemi 11. mars 2020. Den etterfølgende spredningen av viruset ga ikke ny informasjon om forhold som eksisterte på balansedagen 31.12.19. Dette er derfor hendelser som ifølge standardene ikke skal ha regnskapsmessig konsekvens for innregning og måling i årsregnskapet 2019.

I forbindelse med pandemien har både norske og internasjonale børsmarkeder hatt et betydelig verdifall. Ferd's soliditet og likviditet er fortsatt meget god, og Ferd har fortsatt stor margin til kravene i låneavtalene med bankene.

Ferd kjøper Marienlyst-tomten av NRK

I desember 2019 la Ferd inn et endelig bud om kjøpet av NRK-tomten på Marienlyst i Oslo. Budet priser tomten til en verdi av minst 3,75 milliarder kroner. Den 26. februar 2020 ble det offentliggjort at Ferd hadde vunnet budkampen. Hvilket beløp Ferd skal betale for tomten blir ikke bestemt før de endelige reguleringsplanene foreligger, men det er allerede klart at kjøpet av Marienlyst-tomten blir den største enkeltinvesteringen Ferd har gjort hittil. Avtalen mellom NRK og Ferd inneholder et forbehold om at NRK skal ha tilstrekkelig med tid til å finne et nytt hovedkvarter før Ferd kan overta tomten.

Note 33 Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Konsernregnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2019 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av konsernet med virkning fra regnskapsåret 2019:

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Konsernet implementerte IFRS 16 ved bruk av metoden med tilbakevirkende kraft der den samlede virkningen av første gangs anvendelse av standarden innregnes på tidspunktet for førstegangsanvendelse. Konsernet har benyttet implementeringsmetode iht. IFRS 16 C5 (b) med metode etter IFRS 16 C8 (b) (ii) for de fleste leiekontrakter. For noen avtaler er det benyttet metoden etter IFRS 16 C8 (b) (i). Sammenligningstall er ikke omarbeidet i tråd med valgt metode.

Effekten av endringer i regnskapsprinsipper og effekten av førstegangsanvendelse er beskrevet i note 35.

Note 34 Bruksrettigheter og leieforpliktelser

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Konsernet som leietaker

Atskillelse av bestanddelene i en leiekontrakt

For kontrakter som utgjør eller inneholder en leieavtale, separerer konsernet leiekomponenter dersom det kan dra nytte av bruken av en underliggende eiendel enten alene eller sammen med andre ressurser som er lett tilgjengelige for selskapet, og den underliggende eiendelen verken er svært avhengig av eller tett forbundet med andre underliggende eiendeler i kontrakten. Konsernet regnskapsfører deretter hver enkelt leiekomponent i kontrakten som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner selskapet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Leieforpliktelser

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen.

Leiebetalingene som inngår i målingen av leieforpliktelsen består av:

- Faste leiebetalinger (herunder i realiteten faste betalinger), minus eventuelle fordringer i form av leieinsentiver
- Variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, første gang målt ved hjelp av indeksen eller rentesatsen på iverksettelsestidspunktet
- Beløp som forventes å komme til betaling for selskapet i henhold til restverdigarantier
- Utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom selskapet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at selskapet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen

Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Konsernet inkluderer ikke variable leiebetalinger i leieforpliktelsen. I stedet innregner selskapet disse variable leiekostnadene i resultatregnskapet.

Konsernet presenterer sine leieforpliktelser på egne linjer i balanseoppstillingen.

Bruksretteiendeler

Konsernet måler bruksretteiendeler til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen. Anskaffelseskost for bruksretteiendelene omfatter:

- Beløpet fra førstegangsmålingen av leieforpliktelsen
- Alle leiebetalinger ved eller før iverksettelsestidspunktet, minus eventuelle leieinsentiver mottatt
- Alle direkte utgifter til avtaleinngåelse påløpt selskapet
- Et anslag over utgiftene påløpt leietaker for demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppretting av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppretting av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever, med mindre disse utgiftene påløper under produksjonen av varene.

Konsernet anvender avskrivningskravene i IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr ved avskrivning av bruksretteiendelen, bortsett fra at bruksretteiendelen avskrives fra iverksettelsestidspunktet fram til det som inntreffer først av slutten av leieperioden og slutten av bruksretteiendelens utnyttbare levetid.

Selskapet anvender IAS 36 «Verdifall på eiendeler» for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å regnskapsføre eventuelle påviste tap ved verdifall.

Bruksrettigheter

Beløp i NOK 1000	Bygninger	Maskiner og utstyr	Kjøretøy	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	1 517 982	286 472	143 674	1 948 128
Tilgang	335 823	21 049	19 209	376 081
Avgang	-93 805	-2 060	-	-95 865
Omregningsdifferanser	-4 945	-2 060	-977	-7 983
Anskaffelseskost 31.12.	1 755 055	303 401	161 905	2 220 361
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	-	-	-	-
Årets avskrivninger	-205 015	-73 089	-44 315	-322 419
Omregningsdifferanser	-56	-62	-38	-155
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	-205 071	-73 151	-44 353	-322 574
Balanseført verdi av bruksrettseiendeler 31.12.	1 549 985	232 310	117 553	1 899 847

Leieforpliktelser

Beløp i NOK 1000	
Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	
Mindre enn 1 år	395 795
1-2 år	348 087
2-3 år	304 981
3-4 år	227 846
4-5 år	212 084
Mer enn 5 år	1 112 205
Total udiskonterte leieforpliktelser 31.12	2 600 997

Endringer i leieforpliktelser

Leieforpliktelser 1. januar (implementeringseffekt)	2 126 651
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	277 424
Årets leiebetaling	-407 100
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	89 924
Omregningsdifferanser	1 427
Totale leieforpliktelser 31. desember	2 088 326

Diskonteringsrente brukt i beregningen ligger mellom 5-6%

<i>herav kortsiktig leieforpliktelse</i>	365 896
<i>herav langsiktig leieforpliktelse</i>	1 722 430

Andre leiekostnader innregnet i resultatet

Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	49 664
Driftskostnader i perioden knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkl. kortsiktige leieavtaler av lav verdi)	54 925
Driftskostnader i perioden knyttet til eiendeler av lav verdi (eksl. Kortsiktige leieavtaler over)	5 139
Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	109 728

Implementeringseffekter

Implementeringseffekt på eiendeler i åpningsbalansen (brutto)	2 101 625
Implementeringseffekt på gjeld i åpningsbalansen	-2 126 651
Implementeringseffekt fra forskuddsbetalinger under variabel leie (IAS 17)	14 351
Implementeringseffekt mot annen egenkapital 01.01.2019	-10 675

Implementeringseffekter mot egenkapitalen i konsernets skyldes at Elopak har benyttet metoden etter IFRS 16 C8 (b) (i) for noen av sine kontrakter

Til generalforsamlingen i Ferd AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Ferd AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Ferd AS per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Ferd AS per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 28. mai 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Geir Haglund
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)